

FORSKERUTDANNINGSUTVALGET

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Det kalles inn til møte i Forskerutdanningsutvalget, **fredag den 13. april 2012 kl. 09.00-10.30**. Møtet skal være i styrehuset i BIO-bygget, 2. etg. ved ekspedisjonen.

- SAK I   GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE**
- SAK II   GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 8. mars 2012 og 23. november 2011**
- SAK III   ORIENTERINGER**
- a) Oversikt av opptaksbrev til ph.d.- kandidater tatt opp ved instituttene og fakultetet, og godkjenning av opplæringsdelen i perioden 1.3.2011- 3.4.2012,
  - b) Antall disputaser per 3. april 2012 er 15, alle ph.d. Det er så langt innlevert 28 avhandlinger.
  - c) Orienteringer fra møte i Forskningsutvalget 27. mars
    - i)   FU 11/12 Framdriftsrapporteringer, presentasjon, vedlagt
    - ii)   FU O-sak 3 c) NIFU Doktorgrader i tall. Informasjon fra Doktorgradsregisteret feb. 2012, vedlegg
  - d) Avklaring av alder på artikler/publikasjoner i avhandling. I ph.d.-reglementet er det ikke funnet slike restriksjoner. Det er også gjort undersøkelser ift. dr.scient.-reglementet, og heller ikke der finnes regler eller retningslinjer for dette.
  - e) Uniped-artikkel (4/11) om karaktersetting deles ut i møtet.
- SAK 4/12   Forskerutdanningsmeldingen 2012**
Vedtakssak
- SAK 5/12   Godkjenning av Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP)**
Vedtakssak
- SAK 6/12   Forskerutdanningsutvalgets strategiske arbeid i 2012**
Vedtakssak
- SAK 7/12   EVENTUELT**

Lise Øvreås
Leder

Eli Neshavn Høie
Sekretær

Bergen, 3. april 2012 KRKA

FORSKERUTDANNINGSUTVALGET

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Protokoll fra møte i Forskerutdanningsutvalget, torsdag den 8. mars 2012 kl. 10.00-11.30.

Tilstede: Anders Fernø (BIO), Kjartan Olafsson (IFT), Joachim Jacobs (GEO), Knut Olav Daasvatn (observatør MBI), Ole-Johan Juvik (ph.d.-kandidat), Kristin Kalvik (observatør, GFI), Xue-Cheng Tai (MI), Bjørn Grung (KI), Lise Øvreås (MN, prodekana)

Sekretær: Eli Neshavn Høie (MN)

Forfall: Institutt for informatikk

Annet: Rein Aasland går ut av FU, Dag Helland blir ny representant fra MBI.

SAK I   **GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE**

Godkjent

SAK II   **GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 23. november 2011**

Referatet blir ettersendt

SAK III   **ORIENTERINGER**

- a) Oversikt av opptaksbrev til ph.d.- kandidater tatt opp ved instituttene og fakultetet, og godkjenning av opplæringsdelen i perioden 20.11.11- 1.3.2012.
Kommentarer som fremkom under møtet følges opp
- b) Antall disputaser per 1. mars 2012 er 9, alle ph.d. Det er så langt innlevert 24 avhandlinger.
Måltallet for 2012 er 80 avlagte disputaser, antall avhandlinger ved slutten av semesteret bør dermed være på rundt 40 om vi skal ha håp om å oppnå måltallet.
- c) Vikar for ph.d.- koordinator
Kristin Kalvik begynner som ph.d.-koordinator fra 26. mars. Hun skal vikariere ut året.
- d) Læringsutbytte for Ph.d-nivået (3. syklus) og vitnemålstillegg
Prodekana orienterte om det pågående arbeidet med å utarbeide læringsutbyttebeskrivelser på ph.d.-nivå. Med bakgrunn i at UiB bare har en ph.d.-grad er det avgjort at det lages en læringsutbyttebeskrivelse som skal gjelde for alle fakultetene. Utforming av læringsutbyttebeskrivelser medfører også et oppfølgingsarbeid i form av utforming av Diploma Supplement til vitnemål for ph.d.-kandidater.
- e) Ph.d-undersøkelsen DAMVAD
Undersøkelsen utføres av et dansk firma og skal kartlegge karriereveier for ph.d.-kandidater. Det er sendt ut spørreundersøkelse til tidligere ph.d.-

kandidater som er ferdig og til potensielle mottakere av kandidater. Rapport skal leveres i løpet av våren.

- f) Orienteringer fra møte i forskningsutvalget
Øvreås orienterte fra møte i forskningsutvalget.
- i) FU 02/12 Open Access Orientering om rapport v/ professor Maurice
Forskningsutvalget diskuterte bruken av Open Access og kostnader knyttet til bruk. Open Access er en god kanal for å gjøre forskning tilgjengelig, men det har også en kostnad. Skal da forskningsgruppene selv dekke dette, skal det settes av et fond, evt. hvilke andre løsninger kan finnes om en ønsker størst mulig grad av publisering i OA.
- ii) FU-03/12 Veilederopplæring for ph.d
Det er utviklet et kurstilbud i veilederopplæring som skal være tilgjengelig for alle som ønsker slik opplæring. I forbindelse med utarbeidelsen av kursene ble det klart at det er store individuelle forskjeller mellom fakultetene, men det kan likevel være nyttig å ta slike kurs på tvers av fakultetene. Fakultetet må arbeid for å få spredt info om kurstilbudet. Anders Fernø har vært MN sin representant inn i arbeidsgruppen.
- iii) FU 04/12 Organisasjon for stipendiater
MN- har en vel fungerende stipendiatororganisasjon, som fakultetet også ønsker å bruke aktivt. Stipendiatenes representant i FU orienterte om aktiviteter og arbeidet i organisasjonen.
- g) Orientering om Nasjonal forskerskole i fornybar energi
UiB er med i en nasjonal forskerskole i fornybar energi der avtale ble signert i 2011. Nå pågår det et arbeid for å kartlegge og samkjøre institusjonene med tanke på emnetilbud, samt kartlegge kandidater som kan ha relevans av forskerskolen. Det planlegges også en større konferanse i august for ph.d.-kandidater innen fornybar energi. Forskerskolen administreres fra UiO.
- h) Hvordan går prosessen med forskerutdanningsmeldingen?
Instituttene orienterte kort om prosessen ved eget institutt.
- i) Løypemelding, rapport om arbeidsdeling innen ph.d-administrasjon
*Rapporten nærmer seg slutføring og vil da bli sendt ut til arbeidsgruppen som har vært involvert i arbeidet. Deretter vil rapporten bli sendt ut på høring til instituttene. Det har utkrystallisert seg noen konkrete hovedutfordringer: **i)** Bedre samkjøring mellom personal og studie, både intern ved instituttene og mellom nivåene, **ii)** Informasjon til eksterne partnere, **iii)** Organisering/utføring av arbeidsoppgaver, arbeidsdeling mellom nivåene*

- j) Endringer i dekanatet høsten 2012, konsekvenser for FU
Lise blir bortreist i høstsemesteret, og det vil derfor komme inn vikar i dekanatet.

SAK 1/12 Målsetninger for FU i 2012 i lys av strategiplanen

Vedtak: Forskerutdanningsutvalget diskuterte målsettinger for 2012, og ønsker å sette opp noen prioriterte tiltak for arbeidet det kommende året. Basert på diskusjonene i blir det lagt fram en liste over prioriterte tiltak med fremdriftsplan til neste møte i forskerutdanningsutvalget.

SAK 2/12 Feltkurs som spesialpensum og som del av opplæringsdel

FU diskuterte problemstillingen, med hovedkonklusjon om at det må gjøres individuelle vurderinger på det enkelte institutt for den enkelte kandidat om feltkurs er relevant for opplæringsdelen. Det er viktig å sikre nivå og kvalitet for at det skal kunne godkjennes. FU anbefaler videre at feltkurs vurderes på linje med forskerkurs når det gjelder uttelling, 5 fulle arbeidsdager gir 2 studiepoeng.

SAK 3/12 EVENTUELT

Foreldingsfrist på bruk av artikler i ph.d.-graden – finnes det fremdeles retningslinjer for dette? Følges opp til neste møte i FU.

Lise Øvreås
Leder

Eli Neshavn Høie
Sekretær

Bergen, 9. mars 2012 ELIHØ

FORSKERUTDANNINGSUTVALGET

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Protokoll fra møte i Forskerutdanningsutvalget, **onsdag den 23. november 2011 kl. 10.00-10.30**. Møtet var i BIO-bygget, 2. etg. ved BIO ekspedisjonen.

Til stede: Prodekana Lise Øvreås (leder), Joachim Reuder (GFI), Bjørn Grung (KJEM), Joachim Jacobs (GEO), Anders Fernø (BIO), Øyvind Ytrehus (INF), Rein Aasland (MBI), Christian Schlichtkrull (MAT), Magne Vestreheim (vara for Kjartan Olafsson, IFT), og Ole-Johan Juvik (ph.d.-utvalget),

Fravær: Eli Neshavn Høie (adm.)

Fra administrasjonen: Hong Tran.

SAK I GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Innkalling og saksliste ble godkjent.

SAK II GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 13. september 2011

Protokollen ble godkjent.

SAK III ORIENTERINGER

- a) Oversikt av opptaksbrev til ph.d.- kandidater tatt opp ved instituttene og fakultetet, og godkjenning av opplæringsdelen i perioden 01.09.11-18.11.11.
- b) Antall disputaser per 18. november 2011 var 72, 70 ph.d. og 1 dr.philos. Det var innlevert 95 avhandlinger, hvorav 94 ph.d. og 1 dr. philos. Av de 94 ph.d.-avhandlingene var 1 avhandling blitt underkjent.
- c) Erfaringer fra gjennomført midtveisevaluering ved Institutt for biologi og Kjemisk institutt.

Kort oppsummert gikk gjennomføringen av midtveisevalueringene ved BIO mye bedre enn forventet. BIO hadde planlagt 10 midtveisevalueringer høsten 2011, hvor 1 ble utsatt pga. sykdom. Midtveisevalueringen ble løftet opp som en egen sak og hadde en konsentrert form. Komiteen for midtveisevalueringen bestod av 3 interne medlemmer, noe som ga tilstrekkelig faglig tyngde og skapte grunnlaget for en dynamisk prosess. Oppgaven til ph.d.-kandidaten som skal midtveis-evalueres, var å presentere sin fremdrift i ph.d.-arbeidet og problemene opplevd underveis i løpet. BIO oppsummerte med følgende positive erfaringer: En nyttig gjennomgang for kandidatene ved at de får mange nyttige innspill i diskusjonen med komiteen og veilederne. Tidsbruken for komitemedlemmene var ikke for krevende, 1 time i forarbeid og 1 ½ timer til gjennomføringen, og kun få dokumenter til gjennomsyn. Langtidseffekten av midtveisevalueringen er et viktig incitament for kandidatene. På den annen side; negative erfaringer var mer administrativt arbeid for studiekonsulentene og mye arbeid for kandidatene som kanskje opplevde prosessen som et «være eller ikke være».

Dekana kommenterte at midtveisevalueringen kan være en nyttig mekanisme for ph.d.-kandidatene ved å kalibrere seg for hvor de er i løpet og ved å se arbeidet i sammenheng og begrense arbeidet deretter. Prosessen vil også være nyttig for

veilederne og kan fungere som en intern kalibreringsprosess. KJEM vil gjennomføre sin første midtveispresentasjon den 24. november. I forberedelsesprosessen har de identifisert en ny problemstilling tilknyttet midtveisevalueringen. Arbeidet til kandidaten som skal midtveisevalueres inngår i en patentsøknad, og derfor må midtveisevalueringen være lukket. Noen av FU-medlemmene uttrykte at det var positivt at det var rom for ulike ordninger for gjennomføring av midtveisevalueringen. MBI vil derimot ha fokuset på den første publikasjonen og bruke seminarformen for sin gjennomføring av midtveisevalueringen. GEO vil også gjennomføre sine midtveisevalueringer som en seminarserie.

- d) Ny mal for søknad om opptak til ph.d.-programmet, den gamle og den nye ph.d.-søknaden er vedlagt.
FU-medlemmene ble orientert om den nye malen for søknad om opptak og at den vil erstatte den gjeldende malen.
- e) Statusrapport fra Arbeidsgruppen for ph.d.-administrasjon.
FU-medlemmene ble orientert om at Arbeidsgruppen har hatt 3 møter.
Arbeidsgruppen hadde en gjennomgang av ph.d.-rutiner for å identifisere viktige skjæringspunkter mellom Personal- og Studieseksjonen, kritiske punkter i ph.d.-løpet og en prinsippdiskusjon. Arbeidsgruppen har som mål å ferdigstille sin rapport i løpet av januar.
- f) Nasjonal evaluering av doktorgradsutdanningen i Norge – fakultetets svar til spørreundersøkelsen.
FU-medlemmene ble orientert kort om prosessen og om fakultetets svar til undersøkelsen, som var vedlagt med sakspapirene.
- g) Orienteringer fra siste møte i Forskningsutvalget den 9. november 2011:
  - o Disputaser som planlegges avholdt i høstsemesteret 2011 ved UiB.
Disputastall på 94 for H2011 var det høyest tall på fakultetet hittil.
  - o Informasjon fra Doktorgradsregisteret – NIFU september 2011.
Doktorgradsregistret for V2011 var vedlagt.
  - o Evaluering av forskerskoler.
Behandling av saken om evaluering av forskerskoler ved UiB i utvalget.
Sakspapirene var vedlagt.

SAK 14/11 Engelskkrav ved opptak til ph.d.-studiet

FU-medlemmene var samstemte i at dårlig engelsk kunnskap hos ph.d.-kandidater vil kunne medføre mange problemer og få store konsekvenser for ph.d.-løpet. Dette er vist gjennom erfaringer med Tibet-nettverket og NUFU-programmet. Det er krav til engelsk kunnskap ved opptak til masterprogrammer ved UiB, og et medlem uttrykte at det var noe merkelig at tilsvarende krav ikke finnes for ph.d.-utdanningen. FU-medlemmene var også enige i at språktestene som i dag brukes ikke fungerte i.h.t. sitt formål. Erfaringer fra Internasjonale masterprogram og Kvoteprogrammet viser at mange studenter som oppfyller UiBs språkkrav likevel ikke behersker engelsk godt nok. En annen problemstilling ble også luftet nemlig om hvilke krav man skulle stille til søkere fra engelsktalende land, som for eksempel Etiopia og Filippinene.

FU-medlemmene diskuterte hvordan god engelsk kompetanse kan etterspørres, på en fornuftig måte slik gode kandidater ikke blir utelukket fra søknadsprosessen. Intervju i ansettelses-/opptaksprosessen ble uthevet som en god løsning. Andre forslag som ble luftet var kravet om et motivasjonsbrev og at språkkravet ble innbakt i utlysningsteksten.

Språkkravet bør også løftes opp på et høyere nivå bl.a. ved å nedfelles i retningslinjer for forskerutdanning. Sakens viktighet bør også fremheves ved at temaet tas opp av for eksempel dekanen.

For eksterne kandidater ble det foreslått at det legges til et felt i søknad om opptak til ph.d.-studiet hvor for eksempel hovedveileder bekrefter at kandidaten har et godt engelsk kunnskapsgrunnlag.

VEDTAK

Forskerutdanningsutvalget vedtok at det skal utarbeides forslag til hvordan engelskkrav kan innføres ved opptak til ph.d.-programmet basert på innspillene som har kommet frem i møtet.

SAK 15/11 Møtekalender for vår 2012

FU-medlemmene vil gi tilbakemelding på forslaget til møtekalender for vår 2012 per mail.

SAK 16/11 Eventuelt

Ingen saker

Lise Øvreås
Leder

Eli Neshavn Høie
Sekretær

Bergen, 15.12. 2011
DIT

Orienteringssak a)

Opptaksbrev til ph.d.-kandidater tatt opp ved instituttene og fakultetet, og godkjenning av opplæringsdelen i perioden 1.3.-3.4.2012.

Opplæringsdeler

Institutt for fysikk og teknologi	Gjesteland	Thomas
Institutt for geovitenskap	Grundvåg	Sten Andreas

Thomas Gjesteland
Kristoffer Jansonsvei 85
5089 Bergen

Deres ref	Vår ref	Dato
	2008/11033-HAI	23.03.2012

Godkjenning av opplæringsdelen (6-MND. RAPPORT) til Ph.D. studiet

Viser til søknad om godkjenning av opplæringsdelen, datert 14. mars 2012.
Forskerutdanningsutvalget ved Institutt for fysikk og teknologi har behandlet søknaden din, og besluttet å godkjenne følgende opplæringsdel for det individuelle studiet til ph.d.-graden.

Veiledningskomité: **Nikolai Østgaard** (hovedveileder) og **Johan Stadsnes og Eija Tanskanen** (medveileder).

Gjennomføringen av det individuelle studiet er godkjent og omfatter følgende:

Del 1 – Formell del:			
TOD070	Videregående programmering (HiB)	10 stp	Høst 2008
Spesialpensum	Prompt Gamma-ray Neutron Activation Analysis (PGNAA)/Gassfylte dektorer	15 stp / muntlig	Høst 2011
MNF490	Vitenskapsteori med etikk	3 stp	Vår 2010
ZMNSP-00A	Spesialpensum "Lyn"	10 stp	Vår 2011
Forskingskole	Sommerskole Alpbac	4 stp	Sommer 2011
Del 2 - Formidling:			
PHYS920 - Internasjonal konferanse med presentasjon		2 stp	Vår 2011
PHYS971 - Populærvitenskapelig bidrag		1 stp	Høst 2011

Det bekreftes herved at du har fullført opplæringsdelen til ph.d.-graden.
I tillegg kommer prøveforelesning over oppgitt emne før disputasen.

Vennlig hilsen

Kjartan Olafsson
Leder, Forskerutdanningsutvalget ved
Institutt for fysikk og teknologi

Hanne Israelsen
studiekonsulent

Kopi: Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Hovedveileder Nikolai Østgaard

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for geovitenskap

Forskerutdanningsutvalget

Sten-Andreas Grundvåg
Institutt for geovitenskap

J.nr: 2009/12260

Dato: 27.03.2012

Godkjenning av opplæringsdelen til ph.d. studiet

Viser til søknad datert **01.02.2012**.

Forskerutdanningsutvalget ved Institutt geovitenskap har behandlet søknaden, og besluttet i møte 22.02.2012 å godkjenne følgende opplæringsdel for det individuelle studiet til ph.d.-graden:

Foreløpig arbeidstitel: "Shelf-margin clinofolds: outcrop and subsurface characterization"

Veiledningskomité: Prof. William Helland-Hansen, GEO (hovedveileder), Frode Hadler-Jacobsen, Statoil og Erik P. Johannessen, Statoil (eksternveiledere)

Plan for det individuelle studiet omfatter følgende:

Del 1 – Formell del:		ECTS	År
GEOL366	Applied Reservoir Modelling	5 ECTS	Vår 2009
GEOL365	Integrert tolkning av seismikk og geofysiske data (Integrated interpretation of seismic and geophysical data) / UiB	5 ECTS	Høst 2009
AG334	Polar Petroleum Provinces / UNIS	10 ECTS	Høst 2009
GEOL364	Advanced Petroleum Geology / UiB	5 ECTS	Høst 2009
MNF-8000	Forskning og Forskningsformidling / UiT	6 ECTS	Vår 2010
Del 2 – Formidling:			
GEOV920 –Konferansebidrag: " <i>Stratigraphic architecture of combined fluvial-wave dominated deltas in the Eocene Central Basin, Nathorst Land, Spitsbergen</i> ", 18th International Sedimentological Congress (ISC): "Sedimentology at the foot of the Andes". Mendoza, Argentina, 26th September- 1st October, 2010.		2 ECTS	Høst2010
GEOV901 – Tress&Tress – Publishing Training		1 ECTS	Høst 2010
Totalt:		34 ECTS	

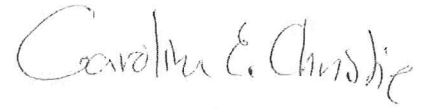
Det bekreftes herved at du har fullført opplæringsdelen til ph.d.-graden.

I tillegg kommer prøveforelesning over oppgitt emne etter at avhandlingen er levert inn.

Joachim Jacobs

Ieder forskerutdanningsutvalget ved GEO

Caroline Ertsås Christie
seniorkonsulent

Kopi:

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

William Helland-Hansen, hovedveileder

Orienteringssak c)

Forskningsadministrativ avdeling

Møte 27. mars 2012

Universitetets forskningsutvalg

Tirsdag 27. mars 2012

09.00 – 12.00

Møterommet

Prof. Keysersgate 8

Saksliste

1. **I. Godkjenning av innkalling og saksliste**
2. **II. Protokoll/referat fra møte 8. februar**
3. **III. Orienteringer**

a.	Etterspørsel etter og tilbud av stipendiatstillinger Rapport fra Kunnskapsdepartement og UHR
b.	Doktorgrader i tall. Rapport fra NIFU
c.	PhD undersøkelse Muntlig orientering
d.	SFF Vedlegg

SAKER

FU-07/12	Forskningsdagene 2012 Orientering v/ Kommunikasjonsrådgiver Åshild Nylund
FU-08/12	Ph.d.-graden og læringsutbytte Saksforelegg
FU-09/12	Kriterier for etablering av forskerskoler ved UiB Saksforelegg
FU-10/12	WUN – muligheter for samarbeid om forskning og forskerutdanning

	Saksforelegg
FU-11/12	Framdriftsrapportering av forskerutdanning 2011 Presentasjon v/ Rådgiver Ingunn Wergeland
FU-12/12	Innspill til forskningsmeldingen Notat fra rektor
	Eventuelt
	Samledokument

Sist endret: 28.3.2012

Universitetet i Bergen | Forskningsadministrativ avdeling
Adresse: Postboks 7800, 5020 BERGEN
Besøksadresse: Prof. Keyserstgt. 8
Telefon: 55 58 49 80
Faks: 55 58 49 91
Ansvarlig for denne siden: Forskningsadministrativ avdeling
Kontakt: post@adm.uib.no
Ansvarlig redaktør: Kommunikasjonsdirektøren

PhD fremdriftsrapportering 2011

Møte i Forskningsutvalget 27. mars 2012

Ingunn Wergeland

Fremdriftsrapportering 2011

Elektronisk fremdriftsrapportering av forskerudanningen via Surveyxact siden 2010

- Mai - sept: Forberedelse ved fakultetene
- Sept - okt: Organsiering FA og IT avd
- Oktober: utsendelse av undersøkelse
- 1 november: frist innlevering av rapport
- - 15. november: purringer og utsatte frister
- November - Desember: generering av samlerapporter
- Januar: rapporter og analyser

Fremdriftsrapportering 2011

Utfordringer for fakultetene

- Kvaliteten på FS-data
  - Rapporten veileder-kandidat
  - Definisjonen av aktiv
  - Flere kandidater uten veileder
  - Manglende oppdatering av FS på fakultetene
- E-postadresser
  - Studentadressen
  - Ansatte veiledere
  - Helse Bergen ansatte og UiB-ansatte
  - Kandidater fra andre institusjoner
  - Døde e-postadresser

Fremover: Mulighet og krav om mer enhetlige adresser?

Fremdriftsrapportering 2011

I prosessen: merarbeid og utfordringer

- Telefoner fra veiledere og kandidater:
  - tekniske utfordringer
  - skal jeg rapportere?
  - Hvorfor rapportere, jeg har jo registrert meg??
  - Har ikke fått mail
- Mailer fra veiledere og kandidater
  - Feil veileder
  - Skal ikke rapportere, har levert
  - Skal ikke rapportere har sluttet
  - Skal ikke rapportere, har sak til behandling ved fakultetet
  - Har ikke fått mail – dvs problemer med mailadresser
  - Permisjoner og sykdom

Utfordring: være bevisst ansvaret en har for å fremdriftsrapportere

Fremdriftsrapportering 2011

Utsendelse til kandidater og veiledere

	2010	2011
Kandidater:		
Totalt utsendte e-post:	1231	1204
<i>Ikke svart</i>	100 (8,12%)	50 (4,15%)
<i>Noen svar</i>	7	13
<i>Gjennomført</i>	1124 (91,31%)	1141 (94,8%)
Veiledere		
Totalt utsendte e-post:	1211	1201
<i>Ikke svart</i>	119 (9,8%)	109 (9,1%)
<i>Noen svar</i>	7	18
<i>Gjennomført</i>	1085 (89,7%)	1074 (89,4%)

Trender?
Ganske bra svarprosent?

Fremdriftsrapportering 2011

Forventet tidspunkt for innlevering av avhandling

	2010		2011
	Kandidater	Veiledere	Kandidater Veiledere
2011	468	452	
2012	316	312	459 465
2013	155	139	288 291
2014	40	44	152 152
2015	9	5	26 30
2016	3	1	6 2
2017	0	14	2 4

Oppfatning av tidspunkt for innlevering : samstemmighet veiledere og kandidater

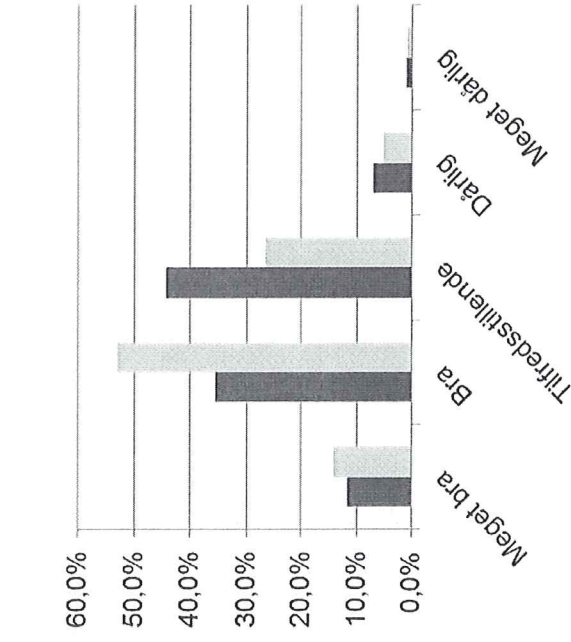
Nyttig verktøy for vurdering av tiltak for å redusere gjennomstrømningshastighet

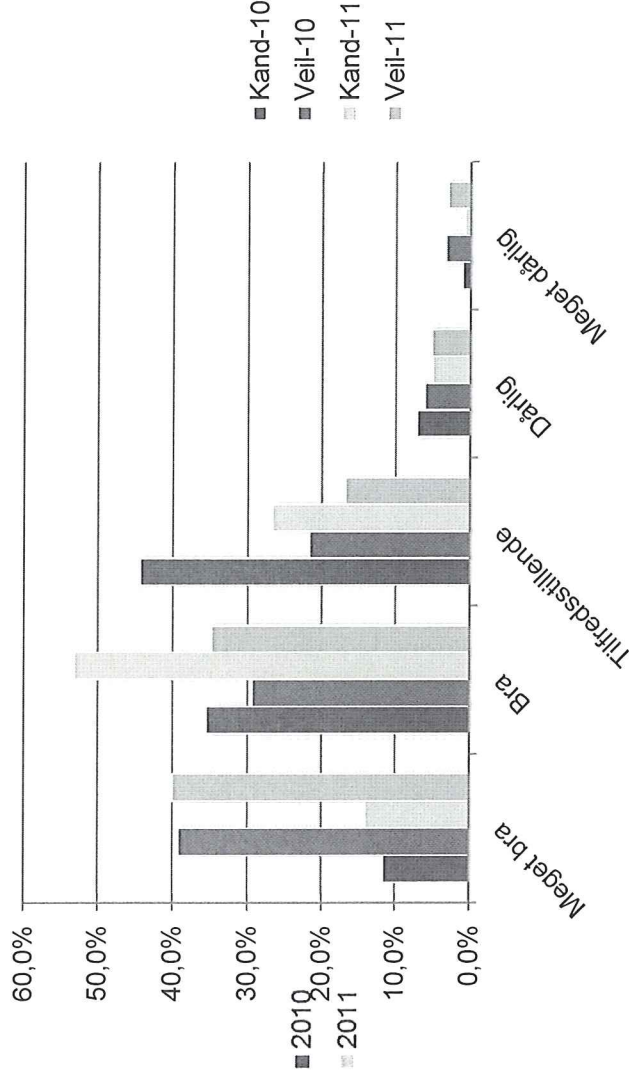

Fremdriftsrapportering 2011

Kandidatens vurdering av progresjon

Kandidaten og veileders vurdering av progresjon

Oppfatning av progresjon: ikke helt samstemmighet mellom kandidater og veiledere.

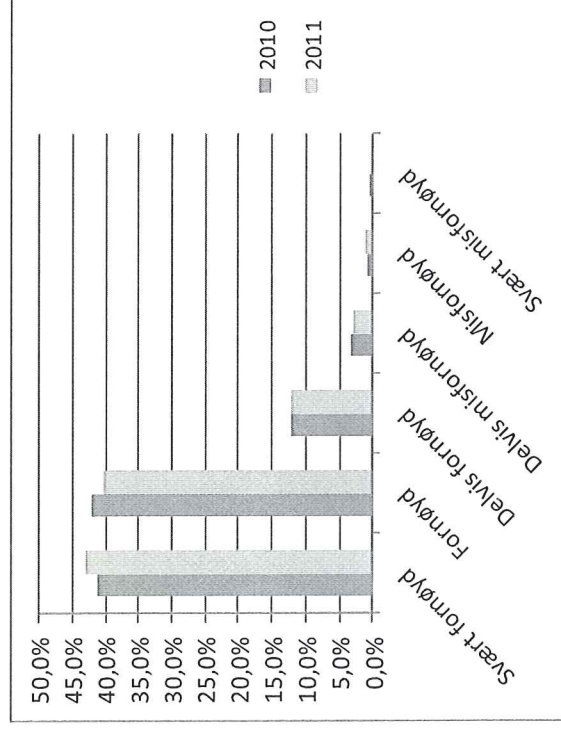
→ Nyttig verktøy for vurdering av tiltak for å redusere gjennomstrømningshastighet

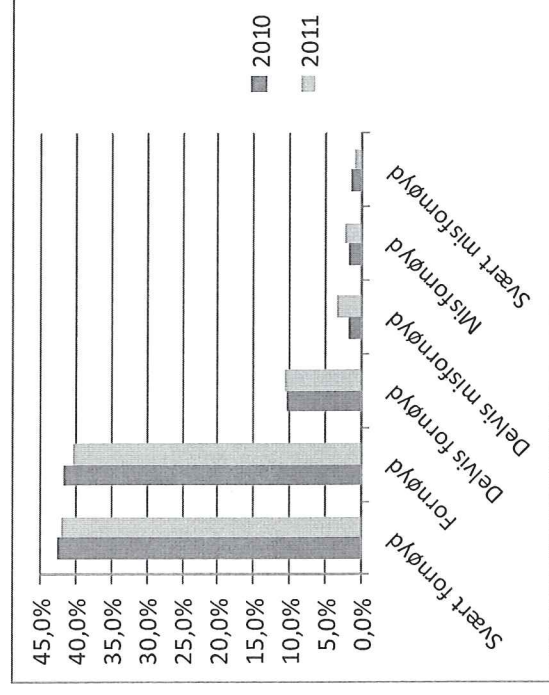
Fremdriftsrapportering 2011

Hvor fornøyd er kandidater og veiledere med veiledningsforholdet

Kandidater

Veiledere

Generelt for UiB – stort sett fornøyde kandidater og veiledere
Hva med fakultet og institutt?

Fremdriftsrapportering 2011

Er avhandlingen del av et større prosjekt?

2010

	HF	MN	MOF	SV	JUR	PSYK	I alt
Ja	19,9%	58,3%	47,3%	29,5%	12,0%	48,1%	44,6%
Nei	80,1%	41,7%	52,7%	70,5%	88,0%	51,9%	55,4%

2011

	HF	MN	MOF	SV	JUR	PSYK	I alt
Ja	22,4%	56,4%	48,3%	31,1%	12,5%	49,0%	44,7%
Nei	77,6%	43,6%	51,7%	68,9%	87,5%	51,0%	55,3%

→ Ikke stor variasjon fra 2010 til 2011, men store forskjeller mellom de ulike fakultetene

Fremdriftsrapportering 2011

Hvor mange oppnevnte veiledere har du?

2010	HF	MN	MOF	SV	JUR	PSYK	I alt
1	39,0%	6,6%	11,8%	42,0%	56,0%	13,2%	18,1%
2	53,7%	52,3%	46,5%	47,3%	40,0%	58,5%	50,2%
3	6,6%	32,4%	33,1%	8,4%	4,0%	22,6%	25,2%
mer enn 3	0,7%	8,7%	8,7%	2,3%	0,0%	5,7%	6,5%
I alt	136	346	381	131	25	106	1124

2011	HF	MN	MOF	SV	JUR	PSYK	I alt
1	39,4%	6,3%	8,3%	34,6%	52,2%	8,3%	15,7%
2	52,3%	52,5%	50,1%	51,1%	47,8%	54,2%	51,5%
3	6,8%	33,2%	35,1%	12,0%	0,0%	31,3%	27,2%
4 eller flere	1,5%	7,9%	6,5%	2,3%	0,0%	6,3%	5,6%
I alt	132	316	385	133	23	96	1085

- Noen endring etter bestemmelser og handlingsplan?
- Tidsperspektiv?

Fremdriftsrapportering 2011

Endringer fra 2010 til 2011

- Nye spørsmål om forholdet rundt veiledning
  - Behov for samtale med PhD koordinator eller faglig ansvarlig ved institutt eller fakultet (13,4%)
- Spørsmål rundt pliktarbeid
  - Hvor mange har pliktarbeid
  - Hvilken type
  - Hvordan er pliktarbeidet tilrettelagt
- Finansiering

Nyttig for å vurdere tiltak for avdekke forhold som har betydning for kvalitet og tidsplan

Generelle omformuleringer av spørsmål

Fremdriftsrapportering 2011

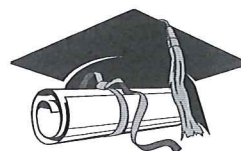
Tanker fremover

- Bruke informasjonen et elektronisk rapporteringssystem genererer
  - se på handlingsplanen for forskerutdanningen
  - hva er det behov for?
  - Muligheter og rapporter over tid
- Viktig som verktøy for institutt og fakultet i oppfølging av kandidatene
- Kvalitet et nøkkelkriterium
  - god input

NIFU

Doktorgrader i tall

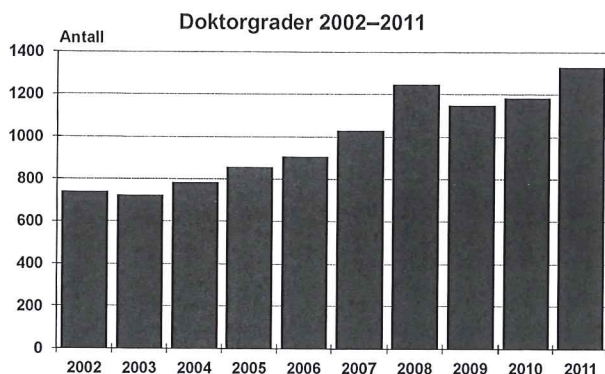
Informasjon fra Doktorgradsregisteret

Februar 2012

2011 – rekordår for doktorgrader

Sterk økning fra 2010

I 2011 ble det gjennomført 1327 doktorgradsdisputaser ved norske læresteder. Dette er 143 flere enn i 2010 og en økning på 12 prosent. Ikke i noe tidligere år har det vært avlagt flere doktorgrader enn i 2011.

Størst økning i MNT-fagene

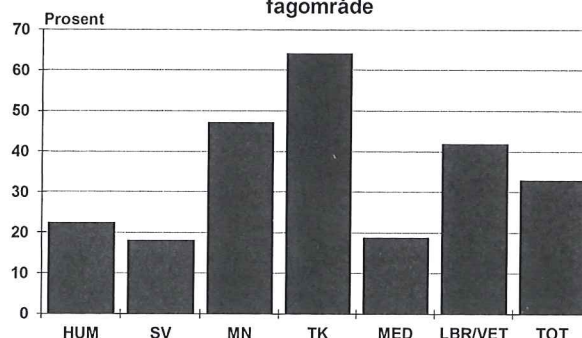
Økningen varierer mellom fagområdene. I matematikk/naturvitenskap og teknologi samlet var det vel 100 flere disputaser i 2011 enn i 2010, en økning på 25 prosent. Landbruksvitenskap/veterinærmedisin hadde samme prosentvise økning. Både humaniora og samfunnsvitenskap økte med 5 prosent og medisin/helsefag med 3 prosent fra 2010.

Hver tredje doktorand er utlending

Andelen utlendinger økte betydelig i 2011. I 2010 hadde 28 prosent av doktorandene ikke-norsk statsborgerskap. I 2011 økte andelen til 33 prosent.

Utlendingsandelen varierer mellom fagområdene. I teknologi hadde to av tre ikke-norsk statsborgerskap i 2011. Både i matematikk/naturvitenskap og landbruksvitenskap/veterinærmedisin lå utlendingsandelen over 40 prosent. I humaniora, samfunnsvitenskap og medisin/helsefag utgjorde utlendingene ca. 20 prosent av doktorandene.

Andel utlendinger blant doktorandene i 2011 etter fagområde

Uendret kvinneandel

Andelen kvinner blant doktorandene var 46 prosent både i 2010 og 2011. Blant doktorandene med *norsk statsborgerskap* var det imidlertid like mange kvinner som menn i 2011.

Kvinnene utgjør flertallet av doktorandene i samfunnsvitenskap, medisin/helsefag og landbruksvitenskap/veterinærmedisin. I humaniora har kvinneandelen sunket fra 50 prosent i 2009 til 40 prosent i 2011. Blant doktorandene i matematikk/naturvitenskap var det 30 prosent kvinner og i teknologi 25 prosent.

NTNU økte mest

Både ved NTNU, Universitetet i Bergen og UMB var det et rekordhøyt antall disputaser i 2011. Sterkest økning hadde NTNU, som hadde 29 prosent flere disputaser enn i 2010.

Forespørsler kan rettes til:

Terje Bruen Olsen, Tlf.: 22 59 51 41
NIFU, E-post: Terje.B.Olsen@nifu.no
PB 5183 Majorstuen, Tlf. sentralbord: 22 59 51 00
0302Oslo, Telefaks: 22 59 51 01

Doktorgradsstatistikk er også tilgjengelig på instituttets WWW-tjener: <http://www.nifu.no/>

Statistikkbasen NORBAL gir doktorgradsstatistikk for alle de nordiske og baltiske land, se <http://www.norbal.no/norbal/>

Doktorgrader 2002–2011 etter fagområde

Fagområde	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2002-2011
Humaniora	86	73	89	82	111	118	131	108	98	103	999
Samfunnsvitenskap	132	160	143	147	184	225	277	251	247	260	2026
Matematikk/naturvitenskap	183	191	187	225	212	269	293	277	282	340	2459
Teknologi	135	102	123	124	122	123	141	128	127	173	1298
Medisin og helsefag	154	158	189	220	216	246	337	336	386	396	2638
Landbr.fag/veterinærmed.	49	39	51	57	60	49	66	48	44	55	518
Totalt	739	723	782	855	905	1030	1245	1148	1184	1327	9938

Doktorgrader 2002–2011 etter tildelende institusjon

Institusjon	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2002-2011
Universitetet i Oslo	231	234	266	319	293	344	436	391	415	425	3354
Universitetet i Bergen	158	153	158	157	179	202	233	223	237	254	1954
NTNU	203	195	191	218	244	257	314	259	260	335	2476
Universitetet i Tromsø	55	57	70	60	60	100	104	115	96	114	831
UMB	55	44	40	49	48	47	67	49	59	72	530
Universitetet i Stavanger	2	2	3	6	13	18	12	29	31	28	144
Universitetet i Agder	..	..	..	..	4	2	3	9	7	11	36
Universitetet i Nordland	-	1	-	4	3	5	6	5	9	8	41
Norges veterinærhøgskole	15	11	16	15	16	9	19	21	17	21	160
Norges Handelshøgskole	11	14	11	10	12	19	15	8	16	15	131
Norges idrettshøgskole	1	5	8	4	5	5	6	8	11	14	67
Norges musikkhøgskole	1	1	2	-	2	1	4	6	1	2	20
Arkitekt- og designhøgsk.	3	4	3	4	6	5	6	5	6	4	46
Høgsk. i Molde	-	-	-	-	3	2	5	4	4	-	18
Høgsk. i Oslo og Akershus	..	..	-	-	-	-	1	1	-	2	4
Menighetsfakultetet	2	1	4	3	4	6	5	6	6	7	44
Handelshøgskolen BI	2	1	10	6	10	6	7	8	8	12	70
Misjonshøgskolen	-	-	-	-	3	2	2	1	1	3	12
Totalt	739	723	782	855	905	1030	1245	1148	1184	1327	9938

Doktorgrader 2002–2011 etter kjønn

Kjønn	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2002-2011
Kvinner	295	280	307	343	347	459	560	518	545	610	4264
Menn	444	443	475	512	558	571	685	630	639	717	5674
Totalt	739	723	782	855	905	1030	1245	1148	1184	1327	9938
<i>Kvinneandel i prosent</i>	<i>40</i>	<i>39</i>	<i>39</i>	<i>40</i>	<i>38</i>	<i>45</i>	<i>45</i>	<i>45</i>	<i>46</i>	<i>46</i>	<i>43</i>

Doktorgrader 2002–2011 etter statsborgerskap på disputastidspunktet

Statsborgerskap	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2002-2011
Ikke-norsk	111	146	146	180	217	241	308	297	326	438	2410
Norsk	628	577	636	675	688	789	937	851	858	889	7528
Totalt	739	723	782	855	905	1030	1245	1148	1184	1327	9938
<i>Prosentandel ikke-norsk</i>	<i>15</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>21</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>25</i>	<i>26</i>	<i>28</i>	<i>33</i>	<i>24</i>

Doktorgrader 2002–2011 etter gradtittel

Gradtittel	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2002-2011
Dr.philos	107	90	93	90	68	69	48	43	35	48	691
Ph.d.	1	8	72	202	370	647	955	1105	1149	1279	5788
Andre	631	625	617	563	467	314	242	-	-	-	3459
Totalt	739	723	782	855	905	1030	1245	1148	1184	1327	9938

FORSKERUTDANNINGSMELDING 2012

Det vises til brev fra universitetsdirektøren av 19. januar 2012 (saksnummer 12/241), med bestilling og mal for forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding (se vedlegg).

I bestillingen bes det spesielt om at arbeidet rettes mot de linjer som er trukket opp i Handlingsplanen for forskerutdanningen ved UiB:

«Forskerutdanningsmelding 2011

Som oppfølging av arbeidet med Handlingsplan for forskerutdanning 2008-2015, skal det utarbeides årlige forskerutdanningsmeldinger. En slik melding ble utarbeidet for første gang i 2009. Hovedstrukturen er den samme som ved forrige melding.»

På denne bakgrunn har instituttene utarbeidet sine respektive meldinger. Instituttene meldinger er lagt ved.

Med utgangspunkt i meldingene fra instituttene har fakultetsdirektøren utarbeidet vedlagte forslag til Forskerutdanningsmelding 2011

Forslag til vedtak:

Forskerutdanningsutvalget vedtok, med de merknader som framkom i møtet, å slutte seg til forslag til Forskerutdanningsmelding for 2011. Prodekana gis fullmakt til å slutføre meldingen.

Bergen 3. april 2012
KRKA

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetsdirektøren

Det humanistiske fakultet
Det psykologiske fakultet
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Det juridiske fakultet
Det medisinsk-odontologiske fakultet
Universitetsmuseet i Bergen

Referanse

2012/241-TOT

Dato

19.01.2012

Opplegg for Forskningsmelding, Forskerutdanningsmelding og Utdanningsmelding 2011

Som del av arbeidet med institusjonens forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding, skal det utarbeides egne meldinger fra fakulteter og institutter. Institusjonens meldinger skal behandles i Universitetsstyret i første halvår.

I 2011 ble arbeidet med universitetets fornyede strategi fullført. I den forbindelse bes fakultetene om særlig å kommentere hvordan strategien er fulgt opp på fakultetsnivå, også relatert til universitetets og fakultetets egne handlingsplaner.

Malene for fakultetenes og instituttene ordinære meldinger er samordnet, slik at det sendes ut et felles brev med beskrivelse av krav til meldingene. I meldingene skal det gis en vurdering av fakultetets resultater i 2011 og sannsynligheten for å oppnå ambisjonene for 2012. Ambisjoner og prioriteringer fra meldingene bør også inngå i fakultetenes arbeid med budsjett og planer for 2012. Meldingene skal ikke overstige 10 sider, og det bes om at det vektlegges å drøfte og analysere oppnådde resultater og utfordringer.

Forskningsmelding 2011

Malen for årlige forskningsmeldinger fra fakulteter og institutter er noe endret fra 2010 til 2011 og et nytt punkt er at det bes om kommentarer til hvordan aktuelle fagevalueringer følges opp ved fakultet og institutt. I tillegg vil det bli utarbeidet resultatrapport for 2011 til fakultetene (se vedlegget). Instituttene bes rapportere til fakultetet etter samme mal.

Forskerutdanningsmelding 2011

Som oppfølging av arbeidet med Handlingsplan for forskerutdanning 2008-2015, skal det utarbeides årlige forskerutdanningsmeldinger. En slik melding ble utarbeidet for første gang i 2009. Hovedstrukturen er den samme som ved forrige melding.

Utdanningsmelding 2011

I Utdanningsmeldingen skal det gis en samlet vurdering av studieporteføljen, fakultetets arbeid med studiekvalitet og universitetsstyrets prioriterte områder. Forslag til intern

---

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Universitetsdirektørens kontor
Telefon 55 58 20 01
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagres gate 1
Bergen

Saksbehandler
Tore Tungodden
55582068

allokering av studieplasser skal meldes inn i egen tabell. I omtalen av statistikkene bes det om kommentarer til utviklingstrekk.

For alle meldingene er det lagt inn et eget punkt om oppfølging av handlingsplanen for internasjonalisering.

Frist for fakultetene til å rapportere etter vedlagte maler er **15. april 2011**. Meldingene vil bli drøftet i Utdanningsutvalget og Forskningsutvalget før endelig behandling i universitetsstyret. mai 2012.

Vennlig hilsen

Kari Tove Elvbakken
universitetsdirektør

Tore Tungodden
avdelingsdirektør

Vedlegg

Kopi
Forskningsadministrativ avdeling
Studieadministrativ avdeling

Mal for Forskerutdanningsmelding 2011

Forskerutdanningsmeldingen skal bygge på rapporter fra fakultetene og gi en samlende og overordnet vurdering av kvaliteten i forskerutdanningen ved institusjonen og oversikt over opplegg, tiltak og videre satsinger i kvalitetsarbeidet med forskerutdanningen. Fakultetenes forskerutdanningsmeldinger skal kunne fungere som en selvevaluering for fakultetene, der nødvendige planer og justeringer for 2012 presenteres med utgangspunkt i resultater som oppnås. Meldingen bør være på maks 10 sider. Den skal inneholde følgende:

1. KVALITATIVE VURDERINGER

Det ønskes en oppsummering av fakultetets arbeid med forskerutdanning, med vekt på samlet vurdering av resultater og områder som skal gis særlig prioritet.

a) Kvalitativ omtale av hver resultatindikator (tabeller for dette blir ettersendt i februar)

For hver indikator ønskes følgende:

Vurdering av resultatoppnåelse fra året før i forhold til:

- Ressursbruk knyttet til gjennomføring av doktorgradsløpet.

Status for oppfølging av inneværende års ambisjoner og prioriteringer: Er det spesielle utfordringer knyttet til å nå ambisjonene og hvilke virkemidler er tatt i bruk for å nå disse?

Ambisjoner for 2012 og planlagte virkemidler for å nå disse målene og redusere risiki.

Rapportering av kvantitative indikatorer

Tabellen under bes fylt ut med fakultetsspesifikke data. Selv om noen opplysninger allerede klare, som antallet disputaser, ettersendes samlede autoritative data fra DBH i februar:

Resultatindikator	2011	2012
	Resultat	Ambisjoner
Antall disputaser		
Antall uteksaminerte ph.d-kandidater pr. vitenskapelig årsverk		
Antall aktive ph.d-kandidater		
Nye doktorgradsavtaler*		
Tilsatte i departementsfinansierte stillinger		
Tilsatte i Forskningsråds- og andre eksternfinansierte stipendiatstillinger		
Gjennomstrømming for disputerte ph.d-kandidater		

* Viser for øvrig til egen oppfølging for kvalitetssikring av data

b) Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer

Fakultetet bes kommentere status for oppfølging av handlingsplan for forskerutdanning.

- Hvordan vurderes forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved fakultetet?
- Hvordan vurderes gjennomstrømmingen og gjennomføringen i forskerutdanningen og eventuelt hvilke tiltak ønsker fakultetet å prioritere i 2012 for å bedre gjennomstrømming og gjennomføring ønsker fakultetet?
- Hvordan vurderes omfanget av underkjenninger og eventuelt hvilke tiltak for å hindre frafall og underkjenninger og for å heve kvaliteten vil fakultetet prioritere i 2012?
- Hvordan vurderes implementeringen av midtveisevalueringen?
- Hvilke erfaringer har fakultetet med veilederopplæring og eventuelt hvilke behov for veilederopplæring vurderes som viktig å fylle for å styrke veiledernes veiledningskompetanse?

- Hvordan vurderes innføringen av ph.d.- registrering og felles fremdriftsrapportering for ph.d.-kandidatene og hvilke eventuelle resultater har dette gitt i forhold til fakultetets helhetlige oppfølging av ph.d.-kandidatene?
- Internasjonalisering:
  - Hva er fakultetenes innsatsområder innen internasjonalisering, i henhold til egne plan- og strategidokumenter?
  - Hva er fakultetets oppfølging av handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet?
  - Hvilke tiltak planlegges i 2012 for å øke mobilitet i forskerutdanningen?

FORSKERUTDANNINGSMELDING FOR
DET MATEMATISK-NATURVITENSKAPELIGE FAKULTET
2011

Under forutsetning av godkjenning i fakultetsstyret

i møte 3. mai 2012

1. KVALITATIVE VURDERINGER.....	3
Innledning/oppsummering.....	3
Rapportering av kvantitative indikatorer.....	4
a) Kvalitativ omtale av hver resultatindikator.....	5
Totalt antall disputaser.....	5
Antall uteksaminerte ph.d.-kandidater pr. vitenskapelig årsverk	6
Nye avtaler og aktive ph.d.-kandidater.....	7
Tilsatte stipendiatstillinger finansiert fra grunnbevilgningen	9
Tilsatte stipendiatstillinger finansiert fra Norges forskningsråd (NFR) og andre eksterne bidragsytere.....	9
Gjennomstrømning av ph.d.-kandidater som har disputert.....	10
b) Generell kvalitativ presentasjon av resultater, planer, utfordringer og prioriteringer.....	11
Status for oppfølging av handlingsplan for forskerutdanning.....	11
Hvordan vurderes forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved fakultetet?.....	12
Hvordan vurderes gjennomstrømningen og gjennomføringen i forskerutdanningen og eventuelt hvilke tiltak ønsker fakultetet å prioritere i 2011 for å bedre gjennomstrømning og gjennomføring ønsker fakultet?.....	13
Hvordan vurderes omfanget av underkjenninger og eventuelt hvilke tiltak for å hindre frafall og underkjenninger vil fakultetet prioritere i 2011?.....	14
Hvilke erfaringer har fakultetet med veilederopplæring og eventuelt hvilke behov for veilederopplæring vurderes som viktig å fylle for å styrke veiledernes veiledningskompetanse?.....	15
Hvordan vurderes innføringen av ph.d.-registrering og felles fremdriftsrapportering for ph.d.-kandidatene og hvilke eventuelle resultater har dette gitt i forhold til fakultetets helhetlige oppfølging av ph.d.-kandidatene??.....	16
Ressursbruk knyttet til gjennomføringen.....	16
Internasjonalisering- innsatsområder.....	17
Oppfølging av handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet.....	17
Arbeidsgruppe for håndtering av administrative rutiner.....	17

Innledning/oppsummering

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har i 2011 avholdt 94 disputaser, 93 ph.d og en dr.philos.-grad. Dette er det høyeste antall kandidater som noen gang har disputert ved fakultet i løpet av et år. Det har i denne perioden foregått et systematisk og målrettet arbeid i de enkelte fagmiljøene med vekt på det administrative støtteapparatet i oppfølging av den enkelte kandidat, og ikke minst i utvikling av den faglige kvaliteten i forskerutdanningen. Det har også vært mange gode diskusjoner i fakultetets forskerutdanningsutvalg, der alle de 8 instituttene er representert i tillegg til en studentrepresentant. En av de store utfordringer i de kommende år er å kunne opprettholde den høye kandidatproduksjonen. Vi har sett en nedgang i antall nye avtaler de siste årene, noe som vi regner med vil slå ut på kandidatproduksjonen allerede neste år. Mest bekymringsfullt er den dramatiske nedgangen i antall kandidater med NFR- finansiering. I løpet av de to siste årene har vi hatt en nedgang på 54 stillinger, med en nedgang på 31 bare det siste året.

Alle instituttene har innført midtveisevaluering i 2011, og semesterregistrering av ph.d.-kandidatene begynner nå å finne sin form. Samtlige institutter rapporterer at tiltakene har vært svært nyttig, og at det har ført til en tettere og mer tjenlig oppfølging, men at det også er svært krevende ressursmessig.

I 2011 ble det påbegynt et arbeid for å kartlegge de administrative støttefunksjonene for ph.d-løpet ved fakultetet, med mål om å øke kvaliteten og effektiviteten i de administrative prosessene både på personal- og studiesiden fra ansettelse til ferdig disputert kandidat. Spesielt har dette vært viktig da kandidatene både er ansatt med forpliktelser og rettigheter på den ene siden og er studenter med tilsvarende føringer på den andre siden.

Forskerutdanningsmeldingen vil blant annet beskrive det arbeidet som har vært gjennomført i løpet av året, gi en oversikt over fakultets pågående arbeid med forskerutdanningen og hvilke planer vi har for det videre arbeidet. I tillegg blir det gjort vurderinger av de oppnådde resultatmålene for 2011.

1. KVANTITATIVE VURDERINGER

Rapportering av kvantitative indikatorer

Tabell 1 viser en oppsummering av de kvantitative data som blir benyttet som indikatorer for forskerutdanningsmeldingen fra resultater fra 2010 fram til ambisjoner for 2012. Som tabellen viser var det et rekordhøyt antall disputaser i 2011 og ambisjonene for 2012 ligger betraktelig lavere enn dette da vi ser en nedgang i antall nye doktorgradsavtaler.

Tabell 1: Kvantitative indikatorer for forskerutdanningsmeldingen; Tallmaterialet er hentet fra DBH, dersom ikke annet er indikert.

Resultatindikator	2010	2011	2011	2012
	Resultat	Ambisjoner	Resultat	Ambisjoner
Total antall disputaser	76	80	94	75
Antall uteksaminerte ph.d-kandidater pr. vitenskapelig årsverk*	0,36	0,39	0,42	0,35
Nye doktorgradsavtaler	26 (57**)	60	38 (76***)	60
Antall aktive ph.d-kandidater	449	391	427	400
Tilsatte stipendiatstillinger finansiert fra grunnbevilgningen	125	135	122	138,5
Tilsatte i stipendiatstillinger finansiert fra Norges forskningsråd og andre eksterne bidragsytere	101	116	71	92
Gjennomstrømming for disputerte ph.d – kandidater (netto årsverk)****	3,4	3,6	3,6	3,5

* Beregningen er basert på DBH-tall for vitenskapelig årsverk, fra datasettet Tilsatte og stillingskategoriene førsteamanuensis og professor, 219 årsverk.

** Tall på nye avtaler ut fra manuell opptelling av opptaksbrev fra opptak til ph.d.-programmet ved fakultetet i 2010.

***Tall på nye avtaler innmeldt av instituttene 2011

**** Dette er gjennomsnittstall pr. disputerte kandidat. Tallet viser netto gjennomstrømmingstid (godkjente permisjoner og sykefravær er fratrukket).

KVALITATIVE VURDERINGER

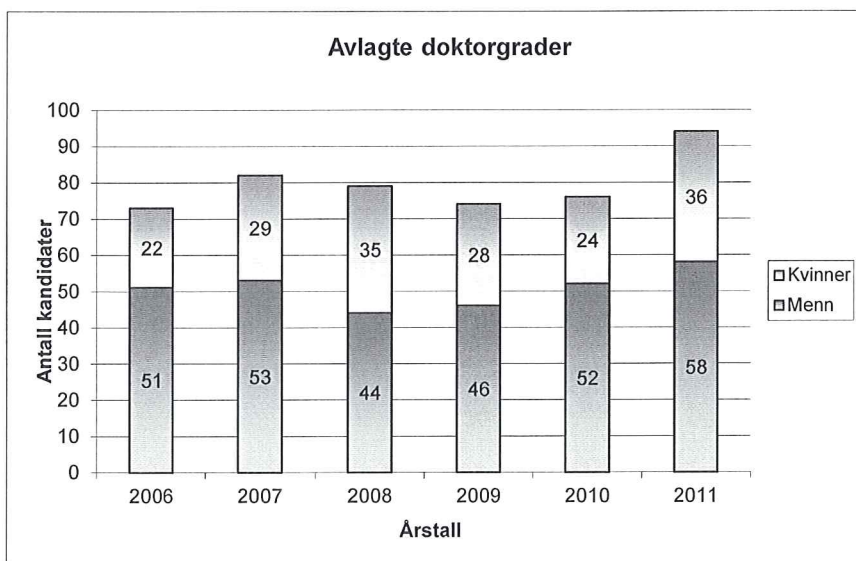
a) Kvalitativ omtale av hver resultatindikator

Totalt antall disputaser

Det ble avholdt 94 disputaser ved fakultetet i 2011. Av disse var 1 *dr.philos.*, de resterende 93 var ph.d. En avhandling ble underkjent, den ble innlevert og vurdert på nytt og disputas er gjennomført og godkjent. Fakultetet har de siste årene hatt 1-3 underkjenninger pr. år, noe som vi finner å være plausibelt og lite bekymringsverdig med bakgrunn i det høye antall disputaser som avvikles. Vi mener at underkjenninger i dette omfanget viser at kvalitetssikringssystem fungerer og at avhandlinger som ikke holder tilfredsstillende kvalitet ikke blir godkjent for disputas.

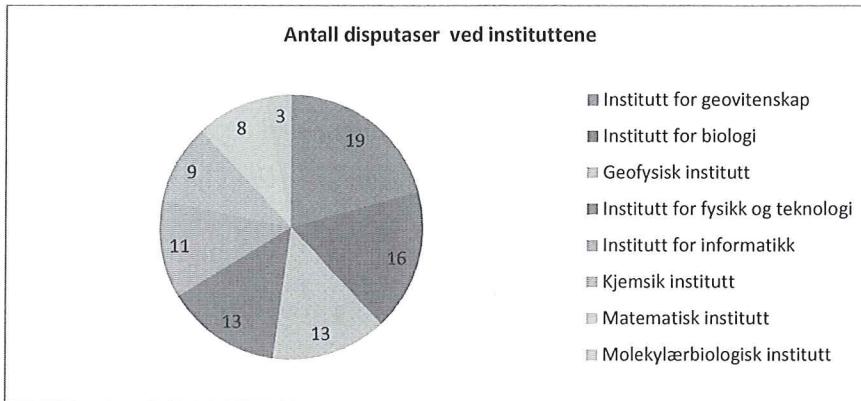
Generelt har trenden i antall disputaser ved fakultetet vært stabilt over de siste årene, men med en markant økning for 2011. Sannsynligvis har flere av våre «gamle» kandidater ferdigstilt avhandlingen og gjennomført disputasen i 2011 noe som har gitt et høyere gjennomføringstall (Figur 1). Det har i løpet av den senere tid blitt en større bevissthet i fagmiljøene i forhold til oppfølging av den enkelte kandidat, noe som kan ha bidratt til den høye gjennomføringen. De enkelte instituttene har i veldig stor grad implementert ulike tiltak som del av handlingsplanen og dette har gitt resultater.

Kvinneandelen blant kandidater som har disputert har variert fra år til år, med den høyeste andelen tilbake i 2008 (44 %), den laveste i 2010 med 24 disputaser (32 %), og tilbake til 36 disputaser i 2011 (39 %). Vi legger til grunn at andelen kvinner som disputerer vil holde seg jevnt høyt også de kommende årene, og håper å kunne komme enda nærmere en 50/50 fordeling

Figur 1: Utvikling av antall avlagte doktorgrader og kjønnsfordeling blant disse i perioden fra 2006 til 2011. Forskjellige gråtoner indikerer kvinne- og mannsandel og det spesifikke tallet er angitt på de respektive søylene.

Det er stor variasjon i størrelsene på de 8 instituttene ved fakultetet og dette gjenspeiles også i antall disputaser ved instituttene. Institutt for geovitenskap er det institutt som har høyest antall disputaser men molekylærbiologisk som er det minste instituttet også har færrest antall disputaser i løpet av året (Figur 2).

Figur 2: Uteksaminerte kandidater fordelt på fakultetets institutter

Basert på antall kandidater som har godkjent opplæringsdel og antall disputaser gjennomført på nåværende tidspunkt, regner vi med at vårt måltall på 75 disputaser i 2012 vil oppnås. Når det gjelder fastsettelse av måltall for fakultetets resultatindikatorer for forskerutdanningen vises til vedtak i Fakultetsstyret 15. desember i budsjettfordelingen for 2012¹.

Antall uteksaminerte ph.d. -kandidater pr. vitenskapelig årsverk

I Forskerutdanningsmeldingen for 2009 og 2010 omfattet vitenskapelige årsverk stillingskategoriene professorer og førsteamanuenser. For 2011 har de samme rammer vært brukt. Antallet uteksaminerte ph.d.-kandidater per vitenskapelig årsverk har steget fra 0,34 i 2009 til 0,36 i 2010, og videre 0,42 for 2011, For 2011 varierer tallet mellom instituttene fra 0,27 til 0,76. Instituttene ved fakultetet er varierende i størrelse og en reduksjon i antall disputaser vil gi et sterkt utslag på forholdstallet, særlig for de mindre instituttene. Det er forventet at det totale forholdstallet vil gå noe ned for 2012 i tråd med en nedgang i antall forventede disputaser og et antatt stabilt antall vitenskapelig ansatte.

¹ Budsjett 2012 - Forslag til rammetildeling til institutter og enheter, vedtatt i fakultetsstyret 15. desember 2011 <http://www.uib.no/matnat/om-fakultetet/organisasjon/styre-raad-og-utvalg-ved-mn-fakultetet/fakultetsstyret/sakslistre-fakultetsstyret/sakslistre-fakultetsstyret-2011/mote-15.12.2011>

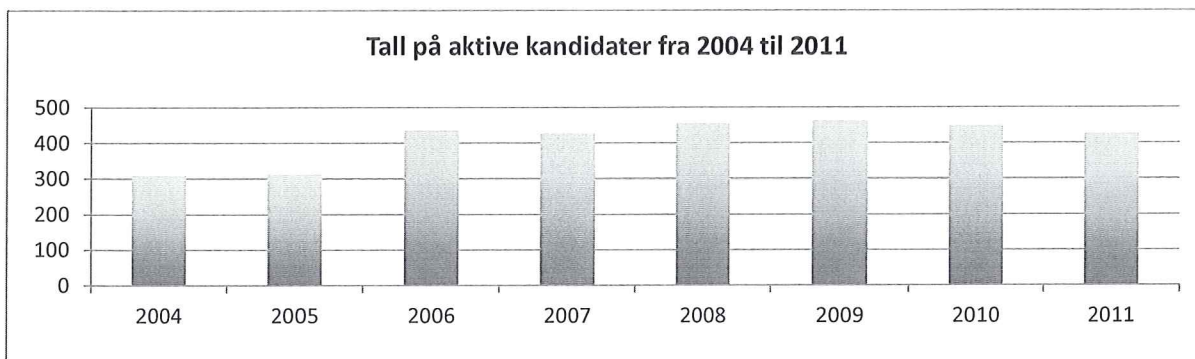
Nye avtaler og aktive ph.d.-kandidater

I tabell 1 er det vist en oversikt over fakultetets reelle kandidattall for 2011 og ambisjonene for 2012 når det gjelder stipendiater og avsluttede ph.d.-grader. Som kvantitative indikatorer for forskerutdanningsmeldingen, er tallene fra DBH brukt, selv om tall fra FS og tall innrapportert fra instituttene i deres forskerutdanningsmeldinger i noen tilfeller samsvarer mer med realitetene. Fakultetet anser det som en viktig oppgave å kvalitetssikre dataene som rapporteres til DBH og vil jobbe for å eliminere avvik mellom reelle tall og innrapporterte tall.

Tallet på nye avtaler som er inngått i 2011 er 47 i følge FS, mens kun 38 nye avtaler er registrert i DBH. Denne differansen viser at retningslinjer for hvordan nye avtaler skal innrapporteres til DBH ikke er optimale og dermed gjenspeiles ikke det vi mener er de reelle tallene. Instituttene rapporterer om 76 nye avtaler som baserer seg på opptak gjort i lokale forskerutdanningsutvalg. Mange av disse opptakene ble godkjent på slutten av 2011 og ble dermed ikke registrert i FS før etter utgangen av året. Det var forventet 60 nye avtaler inngått i 2011, noe som i størst grad samsvarer med instituttens tall enn tall i DBH. Det er likevel bekymringsfullt at tallet på nye avtaler ikke i større grad samsvarer med uteksaminerte kandidater. Dette betyr at antall aktive kandidater ved fakultetet vil gå ned de kommende årene. Med bakgrunn i tall fra fakultetets forskningsmelding hvor det vises til en reduksjon i antall eksternt finansierte stipendiatstillinger, er det forventet 60 nye avtaler også i 2011.

DBH-tall på aktive kandidater ved fakultetet høsten 2011 viser 427 avtaler. FS rapporterer 438 gyldige avtaler (449 vår, 429 høst), mens i instituttens framdriftsrapporter meldes det om 434 aktive kandidater ved overgangen til 2012. Dette viser at det er også avvik mellom innrapporterte aktive kandidater til DBH-, FS-tall og tall innrapportert fra instituttene, selv om avvikene er mye mindre enn tallene for nye kandidater tatt opp til ph.d.-programmet. Avvikene kan også skyldes avvik i registreringstidspunkt for antall aktive kandidater.

Tallene fra DBH viser at antall aktive kandidater ved fakultetet har vært nokså stabilt de siste fem årene (Figur 3). Fra 2010 til 2011 var det registrert en nedgang i antall aktive kandidater, og med stabilt antall uteksaminerte kandidater og et redusert antall nye avtaler, er det forventet at tallet på aktive kandidater vil gå ned også i 2012.

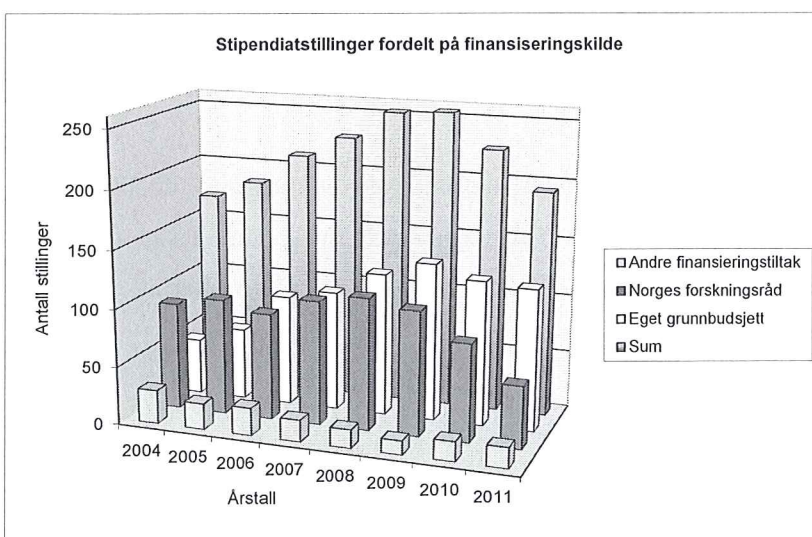

Figur 3: DBH-tall for aktive ph.d.-kandidater ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet innrapportert for høstsemesteret fra 2004 til 2011. Y-aksen viser antall kandidater og x-aksen viser årstall.

I henhold til DBH står fakultetet oppført med et tilsynelatende høyt antall gamle avtaler. Vi har fått opplyst at gamle avtaler er avtaler som har eksistert i 5 år eller mer, og beregnes ut fra bruttotid. Med bakgrunn i det store antallet aktive kandidater fakultetet har, er det ikke unaturlig at bruttotid for en del av våre kandidater vil overstige 5 år. Vi planlegger en gjennomgang av de gamle avtalene for å se på om overskridelsene kan forklares i naturlige årsaker (f. eks lovfestede permisjoner), eller om der er andre årsaker til at mange kandidater har en bruttotid som overstiger 5 år.

Tilsatte stipendiatstillinger finansiert fra grunnbevilgningen

En oversikt over utviklingen i antallet stipendiatstillinger fordelt på finansieringskilder ved fakultetet for årene 2004-2011 er presentert i Figur 4. Antallet stipendiater med ulik finansiering er basert på årsverk i DBH. Det vil derfor være et visst avvik mellom DBH-tall og det faktiske antallet personer i de ulike kategoriene.

Figur 4: Totalt antall stipendiatstillinger (2004-2011) fordelt på finansieringskilde. Tallene er hentet fra DBH, fra datasettet "Tilsatte" under kategori "Stipendiater" (1017).

Som vist i Figur 4, så har antallet stipendiatstillinger finansiert av grunnbevilgning steget jevnt fra 2004 til 2009. I fakultetets budsjett for 2009 ble det ikke tilbudt nye stipendiatstillinger ut over grunnbevilgning, en økning i 2009 forekom imidlertid basert på et etterslep på tilsettinger. I 2011 var måltallet for antall stipendiatstillinger innenfor egen budsjetttramme satt til 135. Resultatet fra 2011 viser 122 stipendiatstillinger finansiert over grunnbevilgningen. Nedgangen i antall stipendiatstillinger er påvirket av omgjøringen fra stipendiat til postdoktorstillinger som ble gjennomført i 2010, men den totale reduksjonen har vært større enn først antatt. Det forventes videre at antall stipendiatstillinger finansiert av grunnbevilgning i 2012 holdes på 138,5.

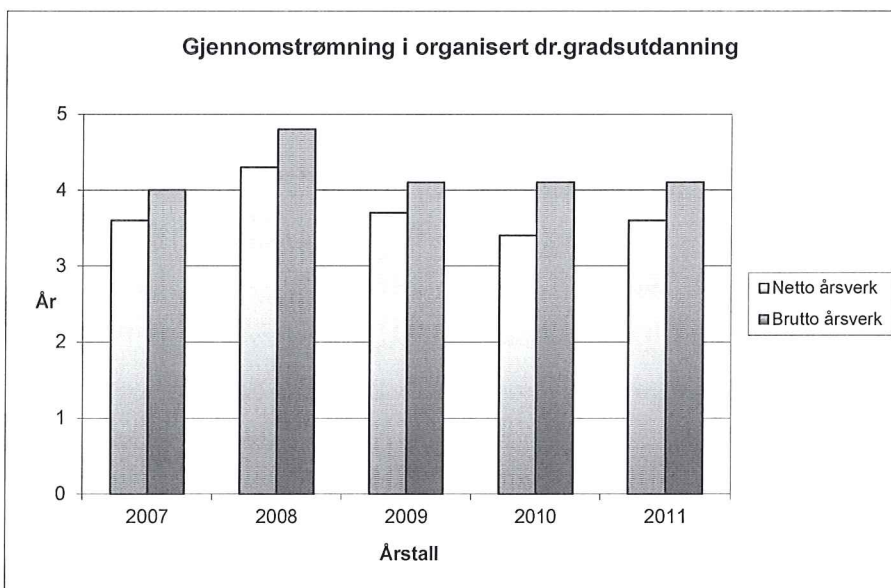
Tilsatte stipendiatstillinger finansiert fra Norges forskningsråd (NFR) og andre eksterne bidragsyttere

Fakultetet hadde i 2009 107 stipendiater ansatt på prosjekter finansiert av Norges forskningsråd (NFR), med en nedgang til 84 i 2010. Den forventede reduksjon i antall stipendiatstillinger finansiert av NFR viser et tall på 53 for 2011, en meget bekymringsfull nedgang på hele 31 stillinger fra året før. De to siste årene har nedgangen vært på 54 stillinger. Dette skyldes hovedsakelig større og mer kompliserte NFR finansierte prosjekter med mange samarbeidspartnere. Dette innebærer relativt sett færre stipendiatstillinger i de enkelte prosjekter. Vi ser også at det i enkelte prosjekter kreves høyere kompetanse slik at antallet post.doc og forskerstillinger holder seg oppe på samme nivå som tidligere år. Nedgangen i stipendiatstillinger kan bli en kritisk faktor for fakultetets institutter i forhold til å opprettholde eksternt finansiert aktivitet som er særdeles viktig for fakultetet. For å kunne opprettholde et høyt antall stipendiatstillinger finansiert med eksterne midler (BOA), må fakultetet jobbe med å skaffe ytterligere økt ekstern finansiering som inneholder mange stipendiatstillinger. Fakultetet har som Figur 4 også viser, en liten gruppe kandidater som er ansatt på prosjekter finansiert av andre bidragsyttere (bl.a. EU og Kvoteordningen). Denne stipendiatgruppen bestod av 18 kandidater i 2011 og bør kunne styrkes.

Fakultetet har i tillegg en fjerde gruppe stipendiater som ikke presenteres i Tabell 1 eller Figur 3. Dette er kandidater som er opptatt til ph.d-programmet, men som har en ekstern arbeidsgiver. Denne gruppen utgjør ca 1/3 av fakultetets ph.d.-kandidater, men de er følgelig ansatt og finansiert gjennom prosjekter ved eksterne samarbeidsinstitusjoner. Selv om disse har arbeidsplass og ofte også hovedveileder ved eksterne institusjoner, legger instituttene våre ned store administrative og faglige ressurser for å få disse kandidatene gjennom studieløpet. I denne stipendiatgruppen har vi imidlertid andre utfordringer som ofte viser seg å ligge utenfor fakultetets myndighet og kontroll.

Gjennomstrømning av ph.d.-kandidater som har disputert

Fakultetet registrerer en liten oppgang i gjennomstrømningstid fra 2010 til 2011. Våre kandidater som disputerte i 2011 brukte i snitt 3,6 netto årsverk for å avslutte graden sin, en oppgang på 0,2 år sammenlignet med året før (Figur 5). Dette var forventet, da vi vet at det høye gjennomføringstallet fakultetet hadde for 2011 også inkluderer flere av de gamle kandidatene våre som har brukt betydelig lenger enn normert tid. På tross av dette er netto gjennomføringstid 3,6 med en spredning på mellom 3,2 og 4,4 på instituttene. Vi kan derfor anta at mange av våre kandidater har brukt mindre tid enn det som fremkommer i gjennomsnittstallet.

Figur 5: DBH-tall for gjennomstrømning i organisert doktorgradsutdanning; netto og brutto årsverk. Utviklingen er vist for perioden 2007 til 2010.

Den lille økningen i gjennomføringstid mener vi derfor er fordi mange av våre kandidater som har brukt lang tid nå endelig har disputert. Disse kandidatene har gjennom en tettere oppfølging måttet ta stilling til ferdigstillelse innenfor de rammene og den oppfølgingen som nå foregår innenfor ph.d-løpet. Vi tror at den økte oppfølgingen er en viktig medvirkende årsak til at mange kandidater ferdigstilte sin avhandling i 2011.

Fakultetet vil i 2012 også ha et sterkt fokus på gjennomstrømningstid og vil arbeide for å holde gjennomstrømningstiden så lav som mulig. Det vil likevel være vanskelig å få redusert netto gjennomstrømningstid ytterligere. Også for 2012 forventer vi at mange av de gamle kandidatene vil gjøre seg ferdig, og gjennomføringstiden forventes derfor å bli på samme nivå som i 2011, 3,6.

Arbeidet med å få til gode rutiner for registrering av gyldige permisjoner og sykemeldinger har vært fulgt opp på en god måte også det siste året. For inneværende år skal dette arbeidet følges opp

ytterligere i forhold til å forbedre rutinene mellom personal- og studieadministrasjonen, samt bedre oppfølging mot eksterne partnere.

For eksterne kandidater med arbeidsplass utenfor fakultetet og med privat finansiering (ikke med universitetsstipend eller NFR-midler gjennom universitetet) er arbeidet med registrering av netto gjennomstrømningstid en stor utfordring. Fakultetet ser at det vil være behov for spesielle tiltak mot eksterne samarbeidspartnere og vi planlegger nå å arrangere egne informasjonsmøter og utsending av skriftlig informasjon om viktigheten av et tett og godt samarbeid om ph.d.-kandidatene og de reksterne samarbeidspartnerne.

Alle våre institutter har innført midtveisevaluering for sine kandidater. Med bakgrunn i forskjellig størrelse på instituttene og antall kandidater, har instituttene fått stor frihet i forhold til hvordan de gjennomfører midtveispresentasjonen. Mange har tatt utgangspunkt i elementer som allerede har lagt der, men tilpasset dette til en presentasjon som skjer omtrent halvveis i kandidatens løp. Dette har vært svært nyttige prosesser både for kandidatene men også for fagmiljøene som får en jevnlig og forutsigbar presentasjon av doktorgradsarbeidet ved instituttene.

b) Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer

Status for oppfølging av handlingsplan for forskerutdanning

Fakultetet har arbeidet systematisk med forskerutdanningen over tid, og har i sin strategiske plan for 2011-2015 fremhevet styrking av kvaliteten i forskerutdanning som et hovedelement². Fakultetets fokus på kvalitet i forskerutdanning og arbeid med å styrke kandidatenes progresjon er i tråd med ”UiBs Handlingsplan for doktorgradsutdanning”³. Med et kontinuerlig fokus på styrking av forskerutdanning ved fakultetet, har det resultert i at mange av tiltakene som foreslås i Handlingsplanen allerede er iverksatt og har virket over noen år.

I 2009 utviklet en arbeidsgruppe ved fakultetet en tiltaksplan som har vært et viktig redskap i implementeringen av handlingsplanen. I løpet av 2011 har alle instituttene implementert midtveispresentasjon som del av kandidatoppfølgingen. Instituttene har hatt stor frihet i utformingen av hvordan midtveisevalueringen skal utføres ved eget institutt. Forskerutdanningsutvalget har fått orientering fra alle instituttene underveis i arbeidet med implementeringen, og fortløpende status. De

---

² Strategisk plan 2011 – 2015 vedtatt i fakultetsstyret 13. januar 2011.

³ UiBs Handlingsplan for forskerutdanning vedtatt 2008

fleste instituttene har allerede hatt seminarer eller presentasjon i forskergruppene som en fast aktivitet, og i mange tilfeller er denne aktiviteten utvidet med noen andre elementer for å kunne brukes som midtveispresentasjon.

Eksempler på tiltak som det har vært lang tradisjon for eller allerede er gjennomført, er bruken av minst to veiledere, utenlandske professor II i ph.d.-veiledningen, tilknytning til forskergrupper, utnyttelse av internasjonale nettverk og god uttelling i konkurranse om eksternt finansierte stipendiatstillinger. Arbeid med implementering av Handlingsplanen har generelt sett ført til økt fokus på, og bidratt til tettere oppfølging av både kandidater og veiledere, og blir oppfattet av fakultetets institutter som meget positiv.

Hvordan vurderes forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved fakultetet?

Forskerutdanningen er den mest ressurskrevende av utdanningene som tilbys ved fakultetet, og det er derfor spesielt viktig at den også er forankret i våre strategiske forskningssatsninger til enhver tid. Svært mange av de internfinansierte stipendiatstillingene benyttes strategisk, som egenandeler inn mot prioriterte satsingsfelt.

Ved fakultetet er all forskning organisert i forskningsgrupper. Alle ph.d.- kandidater er integrert i forskningsgruppene, enten de tilhører en forskerskole eller ikke. De tilknyttes respektive også en veiledningskomité bestående av minst 2 veiledere.

Fakultetet deltar i en rekke forskerskoler både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Forskerskolene vil også i stor grad gjenspeile forskningssatsinger ved fakultetet. I fjor ble det etablert en nasjonal forskerskole i Fornybar energi som fakultetet deltar i. Deltagelse og opprettelse av forskerskoler må godkjennes i fakultets forskerutdanningsutvalg med påfølgende behandling i Fakultetsstyret for endelig godkjenning. Fakultetet deltar totalt i 8 forskerskoler: *“The International Research Training Group (IRTG)”*, *“Development and Application of Intelligent Detectors”*, *“The Molecular and Computational Biology Research School (MCB), Bergen”*, *“Nordic Marine Academy”*, *“Forskerskole i informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)”*, *“Nasjonal forskerskole i klimadynamikk” (Research School in Climate Dynamics, ResClim)*, *Forskerskole i målevitenskap* og *Forskerskole i reservoarteknologi og Nasjonal forskerskole i Fornybar energi*. I tillegg er forskerskolen *“Nasjonal forskerskole i petroleum”* under etablering men denne er ikke endelig godkjent i forskerutdanningsutvalget.

Forskerskolene må ses på som et supplement til den andre aktiviteten som skjer i fagmiljøene.

Deltagelse i en forskerskole er ikke en forutsetning for å kunne fullføre et ph.d-løp ved fakultetet, men

et ekstra tilbud til en stor andel av våre kandidater. Det er imidlertid viktig å presisere at alle våre kandidater er medlem av en forskergruppe og har et faglig og sosialt nettverk selv om de ikke er medlem av en forskerskole.

Basert på de erfaringer vi har fra de etablerte forskerskolene ved fakultetet, ser vi at de representerer et viktig supplement for kvaliteten av forsknings- og læringsmiljøet, ved at de styrker samhold mellom spesielt ph.d.-kandidatene og tilfører kandidatene faglige utbytte.

I løpet av 2012 skal fakultetet gjennomføre en egevaluering av fakultetets forskerskoler med blant annet presentasjon i forskerutdanningsutvalget. Vi ønsker å skape større bevissthet rundt vår egen organisering av forskerskolene og hvilket innhold disse skal ha. I forbindelse med en slik gjennomgang vil vi også kunne utveksle erfaringer og gode ideer i videreutvikling av kvaliteten i forskerskolene. Fakultetet synes det er bra at UiB har hatt en overordnet gjennomgang av forskerskolekonseptet, men er skuffet over at gjennomgangen i liten grad gikk inn i problemstillinger og kriterier for å etablere klare retningslinjer for hva en forskerskole skal være.

***Hvordan vurderes gjennomstrømmingen og gjennomføringen i forskerutdanningen?
Hvilke tiltak ønsker fakultetet eventuelt å prioritere i 2011 for å bedre gjennomstrømming og gjennomføring?***

Den samlede gjennomstrømningstid for fakultetets ph.d.-kandidater i 2011 var 3,6 netto årsverk⁴, gyldig fravær som sykdom og permisjoner er da fratrukket. Dette er et bra resultat og viser at fakultetets arbeid med tettere oppfølging av kandidater samt gode rutiner for registrering av gyldig fravær, har vært vellykket. Fakultetet vil i 2011 forsette arbeidet med å styrke kandidatens progresjon¹ gjennom bedre og tettere oppfølging av kandidater og veiledere. Vi har fremdeles utfordringer i registrering og rutiner for ph.d.-kandidatene, noe som også er knyttet tett opp til de mange ekstern finansierte kandidatene. Flere institutter har innført søknad om forlenging av studieretten når finansieringen utløper. Dette sikrer oss at vi til enhver tid vet hvem som faktisk er aktive kandidater, samtidig som det sikrere riktig registrering av tidsbruk.

En god start på ph.d.-løpet danner et godt utgangspunkt for forskerutdanningsløpet, og er en viktig forutsetning for at kandidaten vil kunne fullføre innen normert tid, samtidig som det minsker risikoen for frafall. Fakultetet vil jobbe videre med å gi kandidatene en så god start som mulig, gjennom faste mottaksrutiner og oppstartspakke for nytilsatte stipendiater. Et av våre institutter planlegger en fast samtale med kandidatene etter 3-4 måneder for å sikre at kandidatene får en god start. Fakultetet har i

---

⁴ DBH-tall for Gjennomstrømming i organisert doktorgradsutdanning for 2011, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

2011 avholdt to mottaksseminar for alle nye kandidater, hvor de får informasjon om regler, rettigheter og plikter som gjelder for studiet på et tidlig stadium i forskerutdanningsløpet. Seminaret har fått svært god tilbakemeldinger fra kandidatene. Vi tar sikte på å arrangere seminaret som en fast hendelse 1-2 ganger i semesteret avhengig av hvor mange som blir tatt opp. Kandidatene vil få kontakt med fakultetsledelse og med ph.d.-koordinatorene ved fakultetet og institutter. En representant fra ph.d.-utvalget vil introdusere kandidatene i deres arbeid og informere om de ulike ph.d.-fora og nettverk som finnes på instituttene. Kandidatene vil ikke minst få muligheter til å komme i kontakt med andre nye kandidater fra deres eget institutt, og fra andre institutter. Fakultetet vil arbeide for å styrke bevisstheten omkring disse aspektene og ha fokus på aktiv deltagelse i utarbeiding av ph.d.-prosjektet av både kandidater og veiledere.

I løpet av det siste året har flere av instituttene gjennomført årlige samlinger for ph.d.-kandidatene. Disse legges opp noe forskjellig ved de ulike instituttene, men her kan kandidatene presentere sitt ph.d.-prosjekt i form av informasjonseminarer og gruppearbeid om forskerutdanningen, med fokus på gjennomstrømning, karrieremuligheter og lignende. Det arbeides for et godt arbeidsmiljø for kandidatene og instituttene legger til rette for at kandidatene skal kunne ha faglige og sosiale aktiviteter som ph.d.-forum og kollokvier.

Ferdigheter i akademisk skriving er et kritisk punkt for å sikre progresjon i arbeidet til ph.d.-kandidater. Mange kandidater og veiledere har gitt uttrykk for manglende trening i artikkelskriving og derfor har mange av fakultetets institutter tatt initiativ til at ph.d.-kandidater får tilbud om kurs i akademisk skriving. Fakultetet ser behovet for et kurs i akademisk skriving, og vil arbeide for et slikt tilbud for alle sine kandidater. Det er avsatt midler til forskerutdanningstiltak, og fakultetet tar sikte på å kunne tilby sine kandidater kurs i ”transferable skills”, i første rekke artikkelskriving og presentasjonsteknikk gjennom kurstilbud i løpet av 2012.

Hvordan vurderes omfanget av underkjenninger ved fakultetet? Hvilke tiltak bør iverksettes og prioriteres for 2011 for å hindre frafall og underkjenninger?

Fakultetet hadde 94 innleverte avhandlinger i 2011, hvorav 1 ble underkjent, denne er senere levert og godkjent. I fakultetets forskerutdanningsutvalg har kvalitet på avhandlinger vært diskutert ved flere anledninger det siste året, og den lave underkjenningsprosent tilsier at dette ikke er et problem ved fakultetet (for 2010 var 3 av 76 avhandlinger underkjent, men alle disse er senere levert inn og godkjent). Vi mener det er viktig at bedømmelseskomiteen fanger opp og underkjenner svake avhandlinger som ikke holder de faglige målene, særlig med tanke på at det ytterst sjelden vil forekomme at avhandlinger blir underkjent på grunnlag av selve disputasen. Forskerutdanningsutvalget ved fakultetet har diskutert og forbedret retningslinjene som foreligger for

prosedyrer ved underkjenning, og sett på realiteten i at en avhandling kan bli underkjent på selve disputasen. Dette er spesielt utfordrende da de fleste av komiteene er internasjonale, og det er ulik oppfatning av retningslinjene med bakgrunn i kulturelle forskjellene fra eget hjemland.

Arbeid med rekruttering til forskerutdanning er viktig og fakultetet vil arbeide for å få rekruttert de best kvalifiserte kandidater til forskerutdanning gjennom en mer aktiv og profesjonell selektering av søkere til stipendiatstillinger. Som et ledd i dette arbeidet vil fakultetet arbeide med innføring av krav om engelskkunnskap for utenlandske søkere til stipendiatstillinger. Mange utenlandske søkere byr på mange utfordringer, noe som resulterer i mer krevende tilsetningsprosesser. I arbeidet med å styrke forskerutdanningen vil fakultetet evaluere om karakterkravet ved opptak til og gjennomføring av ph.d.-studiet er hensiktsmessig¹. Det er også slik i dag at språkkrav (engelsk) reelt sett er lavere for ph.d-kandidater enn for masterkandidater. Det kommer derfor til å bli utarbeidet rutiner og sjekkpunkt for å kunne sikre at ph.d.-kandidater har tilstrekkelig gode engelskkunnskaper før de blir tilsatt.

Hvilke erfaringer har fakultetet med veilederopplæring og eventuelt hvilke behov for veilederopplæring vurderes som viktige for å styrke veiledernes veiledningskompetanse?

Det har ved fakultetet ikke vært tatt initiativ til veilederopplæring i 2011, men vi ser veilederopplæring som et positivt tiltak for å bedre veiledningskvalitet og dermed styrke kvaliteten i forskerutdanningen. Institutt for geovitenskap har i 2011 arrangert to veiledersamlinger for å øke bevisstheten omkring veileder og veiledningskomiteens ansvar, og for å få økt fokus på ulike forhold rundt forskerutdanningen. Institutt for biologi planlegger også å styrke veilederkompetansen som en av sine satsinger for 2012. Samtidig vurderer fakultetet i hvilken grad det er mulig å utvikle et opplegg som kan være et fellestilbud til de vitenskapelig ansatte, med erfaringer fra tidligere gjennomførte seminar ved Institutt for geovitenskap. Vi mener at et slikt tilbud og opplæring vil føre til en økt bevisstgjøring av veilederens rolle og ansvar, og kunne bidra til å heve kvaliteten på forskerutdanningen.

Fakultetet ser positivt på at det er utarbeidet et studiepoenggivende kursopplegg i veiledning, og har store forventninger til at dette kan være et godt opplegg for mange som er ferske i veilederrollen.

Hvordan vurderes innføringen av ph.d.-registrering og felles fremdriftsrapportering for ph.d.-kandidatene og hvilke eventuelle resultater har dette gitt i forhold til fakultetets helhetlige oppfølging av ph.d.-kandidatene?

Den halvårige ph.d.-registreringen på Studentweb har fungert relativt bra ved fakultetet. Et stort flertall av kandidatene har registrert seg, og deres tilbakemeldinger har i hovedsak vært positive. Vi ser enda at en del kandidater ikke registrere seg når de har fullført opplæringsdelen, og uten konkrete sanksjonsmuligheter vil det nok alltid være en liten gruppe som ikke registrerer seg. I løpet av noen år tror vi imidlertid at dette vil bedre seg, da vil alle kandidater bli introdusert for semesterregistrering ved oppstart.

Kandidatene får gjennom ph.d.-registreringen en bedre oversikt over innholdet i sin opplæringsdel og sin fremdrift. Samtidig blir kandidatene mer ansvarliggjort i forhold til eget studieløp. Gjennom tilbakemeldinger fra kandidatene eller mangel på sådanne, har fakultetet også fått en bedre oversikt over hvilke kandidater som trenger bedre og tettere oppfølging. Ph.d.-registreringen har også ført til en kontinuerlig og bedre kvalitetssikring av kandidatopplysninger som er registrert i universitetets datasystemer.

Fremdriftsrapporteringen er et svært godt verktøy for oppfølging av kandidatene. Ved å ta i bruk SurveyXact har gjennomføringen blitt forenklet og via rapportdatabasen har rapportene blitt lettere tilgjengelige og mer oversiktlige. Samlerapporter som blir generert på fakultets- og instituttnivå er også nyttige og gir en god fakultets- og instituttoversikt. Instituttene bruker rapportdatabasen aktivt, og rapporterer tilbake til forskerutdanningsutvalget om hovedtrekkene i egne kandidatrappporter. Vi ser at disse rapportene kan videreutvikles og bli et svært viktig verktøy i å holde oversikt over kandidatmassen. Responsen fra veilederne er stort sett positiv, rapporteringen har blitt tatt mer seriøst og flere veiledere bruker nå rapporteringen mer aktivt sammenlignet med tidligere.

Ressursbruk knyttet til gjennomføringen

Selv om både semesterregistrering og midtveisevaluering blir sett på som positive tiltak i oppfølgingen av ph.d.-kandidatene, så er det et faktum at det kreves ekstra ressurser for tilrettelegging og oppfølging i selve utførelsen. På sikt håper vi imidlertid at både semesterregistrering og midtveisevaluering skal gi oss gevinster slik at vi totalt sett vil ha mye igjen for å få dette inn i gode rutiner med ekstra ressursbruk nå i oppstarten.

I tillegg til konkrete tiltak som er vedtatt i handlingsplanen, har fakultetet også gjennomført oppstartsseminar for nye kandidater (to ganger i 2011), og planlegger for 2012 å gjennomføre et tilsvarende arrangement for de kandidatene som er i avslutningsfasen.

Oppfølging av kandidatene i etterkant av midtveisevalueringen varierer noe mellom fakultetets institutter. Enkelte av instituttene har gitt alle sine kandidater en kort skriftlig tilbakemelding på den innleverte årsrapporten, mens andre tilbyr kandidatene en oppfølgingssamtale med representanter fra instituttet. I tilfeller hvor det var uttrykt misnøye med veilederforholdet har instituttene hatt eller vil ha oppfølging av kandidatene og/eller veilederne. Fremdriftsrapporten har også dannet grunnlag for medarbeidersamtaler for stipendiatene ved fakultetets institutter. Instituttene vil fra og med neste år melde inn status for oppfølging av kandidater i forbindelse med sin forskerutdanningsmelding til fakultetet.

Det er viktig at grunnenhetenes forskerutdanningsutvalg får tilgang til fremdriftsrapportene så snart som mulig etter fristen for rapportering. Dette for å kunne gi en rask tilbakemelding til kandidatene og veilederne og kommer raskere i gang med oppfølgingsarbeidet.

Internasjonalisering – innsatsområder

Oppfølging av handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet

De fleste av våre kandidater deltar på internasjonale konferanser i løpet av sin ph.d.- kandidatperiode. I tillegg vil en del av kandidatene ha kortere eller lengre opphold hos samarbeidspartnere ved utenlandske universiteter der forskergruppen har samarbeid. De aller fleste instituttene ved fakultetet har svært internasjonale fagmiljø, og har derfor også et internasjonalt nettverk som kan brukes til å fremme mobilitet.

Fakultetet organiserte et seminar om mobilitet i forskerutdanning for ph.d.-kandidater for første gang i begynnelsen av 2011. Seminaret var en del av en ”Internasjonal dag” ved fakultetet. Siden dette tiltaket nå er en aktivitet som avholdes sentralt ved UiB, har vi ikke videreført dette internt ved fakultetet. Vi ser imidlertid et stort behov for informasjon til våre kandidater, og vurderer fortløpende behovet fra fakultetsnivået både når det gjelder mobilitet og økonomiske og praktiske støtteordninger.

Arbeidsgruppe for forbedring av administrative rutiner

Det store omfanget av administrative oppgaver knyttet til ph.d.-administrasjon, samt de senere års endringer i oppfølgingsrutiner har medført et behov for en gjennomgang av den samlede ph.d.-administrasjonen ved fakultetet. Dette er også i tråd med fakultetets strategiplan, som har som mål å tilpasse de administrative rutinene og prosessene til de faglige og strategiske målsettingene. Høsten 2011 ble det satt ned en arbeidsgruppe bestående av representanter fra ulike institutt og fakultet, og på

tvers av de administrative gruppene som er involvert i ph.d-utdanningen; personal, studieadministrasjon og administrasjonssjefer. Rapporten har avdekket en rekke utfordringer spesielt i skjæringspunktet mellom personal- og studiefeltet. Med bakgrunn i det store omfanget av kandidater, og det høye antallet eksterne kandidater, ser vi at rutiner både for ansettelse oppstart, oppfølging må forbedres. Arbeidet skal ferdigstilles våren 2012, og vil få konsekvenser for hvordan vi organiserer ph.d-arbeidet ved instituttene og fakultetet.

MN-fakultetet ønsker å tilby en doktorgradsutdanning av høy faglig kvalitet, og utdanne kandidater på høyt faglig nivå. Det er viktig at rammebetingelsen er gode, og at det blir tilrettelagt for god kvalitativ forskning. Fakultetet har høye ambisjoner for forskerutdanningen og vil også i fremtiden ha et sterkt fokus på videre utvikling og kvalitetsheving.

Anbefaling av opprettelse av Nasjonal forskerskole i petroleumsgeofag (NFIP)

Det vises til brev fra forskerutdanningsutvalget ved Institutt for fysikk og teknologi, datert 30. mars 2012 hvor instituttet anbefaler at Nasjonal forskerskole i petroleumsgeofag anerkjennes som en tilbyder av kurs for stipendiater innen relevante fagområder (brev fra IFT, samt forskerskolens ledelse vedlagt).

Beskrivelse av forskerskolen:

«Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP) er et nasjonalt tilbud om kurs, seminarer, samlinger og diskusjonsfora for alle PhD-studenter opptatt ved et av landets universiteter innen petroleumsrelatert PhD utdanning. Forskerskolen ledes av et interimsstyre som er opprettet for fire år med representanter fra Universitetet i Tromsø, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet og Universitetet i Bergen. Styreformann og valgt leder er Prof. Arne Graue ved Institutt for fysikk og teknologi, Universitetet i Bergen. For Styrets sammensetning vises det til forskerskolens hjemmeside www.NFiPweb.org. I februar i år ble også Universitetssenteret på Svalbard med i NFIP.»

Forskerskolen er en nettverksskole, som vil tilby et supplement til ordinære emner ved de samarbeidende universitetene. Slik vil kandidatene ha mulighet til å delta på mer spesialiserte kurs enn de normalt har. Det planlegges at kandidatene tildeles diplomer ved fullførte/beståtte kurs, slik at disse kan registreres som studiepoeng ved de enkelte institusjonene etter det lokale FU's godkjenning. I tillegg til å være kursleverandør vil forskerskolen være en viktig plattform for nettverksbygging for ph.d.-kandidater innen petroleumsgeofag.

Forslag til vedtak:

Forskerutdanningsutvalget vedtok å anbefale at Nasjonal forskerskole i petroleumsgeofag (NFIP) godkjennes ved Universitetet i Bergen.

Bergen 10. april 2012
KRKA

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for fysikk og teknologi
Forskerutdanningsutvalget

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Deres ref.:

Vår ref.: 12/3931/IFT/TEF

Dato: 30. mars 2012

Anerkjennelse av Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP)

Vi oversender herved henvendelsen vi har fått fra Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP) om anerkjennelse og ønske om en vurdering på hvordan UiB vil innpasse forskerskolens aktiviteter i sin ph.d.-utdanning.

Vedlagt ligger brevet fra forskerskolen datert 28.12.2011 som ble levert til vårt institutt. Vedlagt ligger også i tillegg et brev datert 10.02.2011 som beskriver bl.a. forskerskolens bakgrunn og målsetninger.

Forskerutdanningsutvalget ved Institutt for fysikk og teknologi har behandlet denne henvendelsen fra NFIP, og vi støtter opprettelsen av denne forskerskolen. Videre anbefaler vi at de av våre ph.d.-kandidater som arbeider med petroleumsrelatert forskning benytter seg av forskerskolens tilbud. Deltakelse i den nasjonale forskerskolen i petroleum vil selvsagt ikke utelukke kandidatene fra også å kunne delta i andre relevante forskerskoler.

Når det gjelder godkjenning ved UiB av kursene som går i denne forskerskolens regi, mener vi at den beste løsningen i forhold til FS-systemet er å godkjenne diplomene enkeltvis for hver deltakelse på kurs. Da hviler også ansvaret på ph.d.-kandidaten selv for å få godkjent slike kurs inn i sin studieplan.

Vi ber nå om at MN-fakultetet tar denne saken opp i sitt forskerutdanningsutvalg, og eventuelt sørger for at andre berørte institutter ved fakultetet også får sjansen til å uttale seg om denne forskerskolen.

Etter fullmakt

Kjartan Olafsson
Leder, Forskerutdanningsutvalget ved IFT

Terje Finnekås
Studiekonsulent

Vedlegg:

Brev fra NFIP 28.12.2011

Brev fra NFIP 10.02.2011

Bergen, 28.12.11

Forskerutdanningsutvalget
v/ Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Universitetet i Bergen

Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP) er et nasjonalt tilbud om kurs, seminarer, samlinger og diskusjonsfora for alle PhD-studenter opptatt ved et av landets universiteter innen petroleumsrelatert PhD utdanning. Forskerskolen ledes av et interimsstyre som er opprettet for fire år med representanter fra Universitetet i Tromsø, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet og Universitetet i Bergen. Styreformann og valgt leder er Prof. Arne Graue ved Institutt for fysikk og teknologi, Universitetet i Bergen. For Styrets sammensetning vises det til forskerskolens hjemmeside www.NFiPweb.org. I februar i år ble også Universitetsenteret på Svalbard med i NFIP.

NFiP gir PhD-studenter en mulighet til å ta del i kurs og tilbud som ellers kun tilbys ved det enkelte universitet, arrangerer seminarer og integrerte intensive kurs og arbeider for å øke rekrutteringen til PhD utdanning i petroleumsrelaterte fagfelt. Spesielt vil det fokuseres på å øke andelen av norske PhD studenter i disse fagfeltene. NFIP ønsker å være et verktøy for nettverksbygging og koordinering av petroleums-utdanningen i Norge. Kurs arrangert eller koordinert av NFIP og som PhD-studenter ønsker å inkludere i sin doktorgrad må godkjennes av forskerutdanningsutvalget ved institusjonen hvor PhD-studenten er tatt opp. Alle PhD-studenter som er tatt opp ved sine respektive universiteter kan søke om deltagelse på forskerskolens kurs og aktiviteter. PhD-studenter i andre forskerskoler kan søke om deltagelse på NFIP sine aktiviteter, forutsatt at de er tatt opp ved ett av de deltagende universiteter. Deltagelse i kurs som gis i regi av NFIP avgjøres av Styret for forskerskolen etter søknad. Ved innvilget deltagelse i de ulike aktiviteter vil NFIP dekke reise- og oppholdsutgifter for PhD studentene.

NFiP vil tilby:

- a) *intensive kurs* som ellers undervises ved et eller flere av de samarbeidende universitetene
- b) *intensive kurs* som er sammensatt av deler av kurs som undervises ved flere av de samarbeidende universitetene
- c) *intensive kurs* som er opprettet innen utvalgte tema
- d) *seminarer og konferanser* innen utvalgte tema
- e) *diskusjonsfora* for PhD studenter og veiledere i form av samlinger
- f) *utvekslingsprogram* for landets PhD studenter i petroleumsrelaterte fag
- g) *nettkurs* på egen kursside med opplegg for selvstudium:

- pensumliste
- kopi av vitenskapelige artiklers, læringsmoduler, notater
- diskusjonsforum, Q&A liste
- seminarer og konferanser om kurset
- ppt-filer med eksamenspresentasjoner over oppgitt emne

NFiP er finansiert av Olje- og energidepartementet og Statoil.

Denne informasjonen fra NFiP sendes etter oppfordring for å gi en bakgrunn for en vurdering ved UiB om hvordan UiB ønsker å innpasse NFiP's aktiviteter i UiB's PhD-utdanning og eventuelt anerkjenne NFiP slik NTNU har gjort.

For ytterligere informasjon viser vi til brev fra NFiP til Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved UiB datert 10.02.11.

For Styret i Nasjonal forskerskole for petroleumsfag,

vennlig hilsen,

Leder, NFiP

Bergen, 10.02.11

Til: Mat.nat. fakultetene ved:

Universitetet i Oslo

Universitetet i Stavanger

Universitetet i Bergen

NTNU

Universitetet iTromsø

PhD-kurs og samlinger i regi av Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP):

Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP) ble etablert 15.03.10; se websiden:
www.NFiPweb.org

Styret i Nasjonal forskerskole i petroleumsfag (NFIP) ønsker å orientere fakultetene ved de enkelte universitetene i Norge som tilbyr PhD utdanning i petroleumsrelaterte fag om planer og aktiviteter i regi av NFIP. Vi ønsker også innspill på hvordan disse aktivitetene kan inpasses ved de ulike institusjonene.

NFiP's planer er basert på følgende forhold:

1. Norge har en solid, kvalitetstung og bred forskerutdanning innen petroleumsrelaterte fag spredt på flere universiteter. Denne utdanningen vil ytterligere styrkes og effektiviseres gjennom et koordinert tverrfaglig nasjonalt samarbeid. NFIP er derfor etablert for å bidra til en slik koordinering gjennom å utnytte eksisterende kompetanse ved de ulike universitetene og samarbeidspartnerne. Intensjonen er å tilby PhD studenter i petroleumsrelaterte fag koordinert undervisning, seminarer og konferanser av høy faglig kvalitet og skape faglige møteplasser for PhD studenter og deres veiledere. Videre vil NFIP arbeide for synliggjøring og rekruttering til forskerutdanning innen petroleumsrelaterte fag.
2. PhD studenter som ønsker å delta i NFIP skal være opptatt ved sine respektive institutter ved de ulike universitetene og kan så søke om deltagelse på aktiviteter ved forskerskolen. PhD studentene tas altså ikke opp i NFIP; det er det enkelte universitet hvor PhD studenten er opptatt som godkjenner studieplanen, det produserte arbeidet og tildeler PhD graden. Deltagelse i kurs som gis i regi av NFIP avgjøres av Styret for forskerskolen etter søknad.
3. NFIP vil dekke reise- og oppholdsutgifter for PhD studenter som får innvilget deltagelse i de ulike aktiviteter.
4. NFIP vil arbeide for å øke rekrutteringen til PhD utdanning i petroleumsrelaterte fagfelt. Spesielt vil det fokuseres på å øke andelen av norske PhD studenter i disse fagfeltene.
5. NFIP har inntil videre begrenset sin aktivitet til å omfatte fagfelt til det som vanligvis oppfattes som oppstrømsaktiviteter.

6. Styrets funksjon og sammensetning

Styret skal bestå av 2 petroleumsforskere fra hvert av landets universiteter som tilbyr PhD utdanning innen petroleumsrelaterte fagfelt. Det er inntil videre opprettet et interimstyret for 4 år. Etter interimperioden velger hver institusjon sine representanter. Interimstyrets sammensetning er:

- Prof. Jon Kleppe, Instituttstyrer ved Inst. for petr. tekn. og anvendt geofysikk, NTNU
- Prof. Ole Torsæter, Institutt for petr. teknologi og anvendt geofysikk, NTNU
- Prof. Svein M. Skjæveland, Institutt for petroleumsteknologi, UiS
- Førsteamanuensis Merete Vadla Madland, Institutt for petroleumsteknologi, UiS
- Prof. Leiv Gelius, Institutt for geofag, UiO
- Prof. Elisabeth Alve, Institutt for geofag, UiO
- Prof. Jurgen Mienert, Institutt for geologi, UiT
- Førsteamanuensis Stefan Buenz, Institutt for geologi, UiT
- Prof. Tor Arne Johansen, Institutt for geovitenskap, UiB
- Prof. Arne Graue, Inst. for fysikk og teknologi, UiB

Valgt leder og styreformann for Nasjonal forskerskole i petroleumsfag er Prof. Arne Graue ved Institutt for fysikk og teknologi, UiB.

Et sekretariat for Forskerskolen er etablert ved Forskningsgruppen for petroleums- og prosesseteknologi ved Institutt for fysikk og teknologi, UiB. Post doc Martin Fernø er koordinator for sekretariatet for forskerskolen.

Status for NFiP's arbeid.

NFiP arrangerte 22. november 2010 et seminar for 70 PhD studenter og veiledere, med tittelen: **"Teknologiutfordringer og rammebetingelser på Norsk kontinentalsokkel - Betydningen av forskning og teknologi"** (OD/NFR/OED/oljeindustri)

Dette var et en-dags seminar på Norsk oljemuseum i Stavanger. Representanter fra Oljedirektoratet, Olje- og energi departementet, Norges forskningsråd samt deltagere fra norske og utenlandske oljeselskaper presenterte teknologiutfordringene på Den norske kontinentalsokkelen. Etter seminaret ble det arrangert en omvisning på Norsk oljemuseum. Dette seminaret er et eksempel på aktiviteter som ønskes fremmet av NFiP og det er planlagt at dette seminaret vil bli gjentatt med jevne mellomrom. PhD studenter og veiledere kan søke om deltagelse. Reise- og oppholdsutgifter for PhD studenter som er innvilget deltagelse dekkes av NFiP. For ytterligere informasjon om seminaret se websiden: www.NFiPweb.org

På Styremøtet i Stavanger 02.02.11 vedtok Styret å orientere de ansvarlige fakultene ved de enkelte universitetene i Norge som tilbyr PhD utdanning i petroleumsrelaterte fag om planene for forskerskolen for å få innspill på hvordan disse aktivitetene kan innpasses ved de ulike institusjonene.

NFiP vil tilby:

- a) *intensive kurs* som ellers undervises ved et eller flere av de samarbeidende universitetene
- b) *intensive kurs* som er sammensatt av deler av kurs som undervises ved flere av de samarbeidende universitetene

- c) *intensive kurs* som er opprettet innen utvalgte tema
- d) *seminarer og konferanser* innen utvalgte tema
- e) *diskusjonsfora* for PhD studenter og veiledere i form av samlinger
- f) *utvekslingsprogram* for landets PhD studenter i petroleumsrelaterte fag
- g) *nettkurs* på egen kursside med opplegg for selvstudium:
  - pensumliste
  - kopi av papers, læringsmoduler, notater
  - Diskusjonsforum, Q&A liste
  - Seminarer og konferanser om kurset
  - ppt-filer med eksamenspresentasjoner over oppgitt emne

Universitets- og høyskolerådet (UHR) arbeider nå for at alle kurs under PhD-graden tatt ved de ulike universitetene i Norge automatisk blir godkjent av de andre universitetene. Et slikt vedtak vil forenkle honorering og overføring av studiepoeng under dr.grad fra en institusjon til en annen. I påvente av et slikt vedtak vil NFiP honorere fullførte aktiviteter i NFiP med et diplom, som hvert enkelt universitet kan evaluere mht studiepoeng. Arbeidsmengde og kvalitet av hvert kursdiplom utstedt av NFiP er utarbeidet av professorer som underviser tilsvarende kurs ved landets universiteter. Denne ordningen har fungert godt for Nasjonal forskerskole i klima.

Vi ber om at det ansvarlige fakultet ved det enkelte universitet i Norge som tilbyr PhD utdanning i petroleumsrelaterte fag tar stilling til om, og da eventuelt hvordan, kurs som tilbys i regi av NFiP kan bli evaluert eller godkjent ved de respektive institusjoner.

Vi ser fram til en god dialog og gjensidig godt samarbeid i tiden som kommer.

Inntil nytt vedtak i Universitet og høyskolerådet foreligger vil vi forslå 3 mulige alternativer; eventuelt kombinasjoner av:

1. Godkjennelse av diplom for hver student som har tatt et kurs
2. Forhåndsgodkjennelse av utvalgte kurs allerede godkjent ved et universitet
3. Forhåndsgodkjennelse av alle kurs

Vi imøteser kommentarer og uttalelser fra de ansvarlige fakultet.

For Styret i Nasjonal forskerskole i petroleumsfag,
vennlig hilsen,

Arne Graue
Leder, NFiP

Forskerutdanningsutvalgets strategiske arbeid i 2012

I møte 8. mars 2012 gikk forskerutdanningsutvalget gjennom ulike tema i fakultetets strategi som berører forskerutdanningen og forskerutdanningsutvalgets arbeid:

«Fakultetet vil styrke kvaliteten i ph.d.-utdanningen
Virkemidler:

- Styrke forskningsgruppenes rolle i ph.d.-utdanningen
- Fortsette arbeidet med å styrke kandidatenes progresjon
- Kvalitetssikre og videreutvikle forskerskolene ved fakultetet
- Bidra til å avklare arbeidsdeling og ansvarsforhold knyttet til fellesgrader
- Styrke ph.d.-utdanningen gjennom økt bruk av samarbeidsavtaler med institusjoner i inn- og utland
- Vurdere om fakultetets karakterkrav ved opptak til og gjennomføring av ph.d.-studiet er hensiktsmessige
- Vurdere mulige modeller for påplussing av et fjerde (plikt)år for prosjektstipendiater
- Sikre godt og bredt tilbud av emner på ph.d.-nivå, lokalt og gjennom nasjonalt samarbeid»

Dette er alle viktige momenter, men skjerpede karakterkrav var det flere som talte i mot å innføre. Et fjerde år for prosjektstipendiater kan være av det gode, men det vil ikke være en sak som FU kan gjennomføre. Sett i lys av forskerutdanningsmeldingen og tallmaterialet der er det særlig tiltak som kan bidra til å senke netto gjennomstrømningstid som kan være sentralt. Forskningsutvalgets medlemmer oppfordres til å komme med innspill til hvordan kandidatenes progresjon kan styrkes, og hvilke andre virkemidler fra strategiplanen som skal vektlegges i år.

Forslag til vedtak:

Forskerutdanningsutvalget besluttet å konsentrere det strategiske arbeidet om de punktene som framkom i møtet.

Bergen 10. april 2012
KRKA

